

Adviesrapport accreditatie

hbo-masteropleiding Manuele Therapie
Deeltijd

SOMT

Adviesrapport accreditatie

hbo-masteropleiding Manuele Therapie Deeltijd

CROHO: 70099

SOMT

Hobéon Certificering b.v.

Datum:

19 april 2011

Auditteam:

Drs. G.J. Stoltenborg

Prof. Dr. F. Staes

M. Bot Msc

G. H. van Nie

Secretaris:

Drs. G.W.M.C. Broers

INHOUDSOPGAVE

DEEL 1	1
1. MANAGEMENT SAMENVATTING	1
1.1. INTEGRAAL ADVIES	1
1.2. SAMENVATTENDE BEOORDELING	1
2. INLEIDING	5
3. KARAKTERISTIEK VAN DE OPLEIDING	7
4. VORIGE ACCREDITATIE	9
DEEL 2	11
5. ONDERWERPEN EN FACETTEN NVAO-ACCREDITATIEKADER	11
1. Doelstellingen opleiding	11
Facet 1.1. Domeinspecifieke eisen	11
Facet 1.2. Niveau: master	13
Facet 1.3. Oriëntatie hbo	14
2. Programma	15
Facet 2.1. Eisen hbo	15
Facet 2.2. Relatie tussen doelstellingen en inhoud programma	17
Facet 2.3. Samenhang programma	19
Facet 2.4. Studielast	20
Facet 2.5. Instroom	21
Facet 2.6. Duur	23
Facet 2.7. Afstemming tussen vormgeving en inhoud	24
Facet 2.8. Beoordeling en toetsing	26
3. Inzet van personeel	28
Facet 3.1. Eisen hbo	28
Facet 3.2. Kwantiteit personeel	29
Facet 3.3. Kwaliteit personeel	30
4. Voorzieningen	32
Facet 4.1. Materiële voorzieningen	32
Facet 4.2. Studiebegeleiding	33
5. Interne kwaliteitszorg	34
Facet 5.1. Evaluatie resultaten	34
Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering	36
Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	37
6. Resultaten	38
Facet 6.1. Gerealiseerd niveau	38
Facet 6.2. Onderwijsrendement	40
6. OORDEELSCHEMA	41
7. BIJLAGEN	43
BIJLAGE I	Programma en gesprekspartners
BIJLAGE II	Kwantitatieve gegevens van de opleiding
BIJLAGE III	Curricula Vitae en onafhankelijkheidsverklaringen auditoren
BIJLAGE IV	Werkwijze, beoordelingsprocedure en beslisregels
BIJLAGE V	Geraadpleegde documenten

Algemene gegevens

Naam van de instelling: Stichting Opleidingen Musculoskeletale Therapie (SOMT)
Naam van de opleiding: hbo-master Manuele Therapie
Varianten van de opleiding: Deeltijd
Locatie van de opleidingen: Amersfoort

Naam VBI: Hobéon Certificering b.v.
Datum visitatie: 15 maart 2011
Datum adviesrapport: 19 april 2011

Beoordelingskader

Het bij het onderzoek gehanteerde beoordelingskader is het 'Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Nederland' (14 februari 2003).

Samenstelling auditteam

Het auditteam bestond uit de volgende personen:

- **Drs. G.J. Stoltenborg, voorzitter**, is senior adviseur bij de Hobéon Groep b.v., heeft specifieke deskundigheid op het gebied van kwaliteitszorg en ruime ervaring als lead-auditor in het hbo bij zowel bekostigde als niet-bekostigde instellingen.
- **Prof. dr. F. Staes, vakdeskundige**, is hoofddocent aan de K.U. te Leuven op het terrein van de Bewegings- en Revalidatiewetenschappen. Daarnaast is hij als Kinesitherapeut werkzaam binnen het Universitaire Ziekenhuis van Leuven.
- **M. Bot Msc, werkvelddeskundige**, heeft een praktijk op het terrein van manuele therapie en kinderfysiotherapie. Aan de Hogeschool Leiden verzorgt zij gastcolleges op het terrein van manuele therapie. Zij is bestuurslid binnen de Nederlandse Vereniging voor Manuele Therapie.
- **G. H. van Nie, studentlid**, is praktiserend manueel therapeut en volgt de masteropleiding Specialized Physiotherapy (Manuele Therapie) aan Hogeschool Avans Plus in Breda.
- **Drs. G.W.M.C. Broers, secretaris**, werkzaam bij Hobéon Certificering.

DEEL 1

1. MANAGEMENT SAMENVATTING

1.1. Integraal advies

Hobéon Certificering adviseert de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) de hbo-masteropleiding Manuele Therapie, verzorgd door de SOMT, Croho nummer 70099, in de variant deeltijd te accrediteren.

Dit advies wordt in het voorliggende rapport gefundeerd.

1.2. Samenvattende beoordeling

Hobéon Certificering baseert het advies tot accreditatie van de hbo-opleiding Master Manuele Therapie op de volgende overwegingen.

Algemeen beeld

Het auditteam is van oordeel, dat de SOMT met de hbo-masteropleiding Manuele Therapie (hierna: MT) een opleiding aanbiedt waar binnen de sector vraag naar is. Het aantal hbo-fysiotherapeuten dat zich wil laten scholen op het terrein van MT is nog steeds groeiende, mede als gevolg van de toenemende eisen aan paramedische beroepsbeoefenaren vanuit de zorgsector en de zorgverzekeraars. De opleiding, in het bijzonder het management en docenten, beschikken over nauwe contacten met het (internationale) beroepenveld.

Het ambitieniveau dat het SOMT management nastreeft, richt zich op het realiseren van een expertisecentrum in Amersfoort op het terrein van onder andere MT. Hier moeten in de nabije toekomst wetenschap en praktijk elkaar letterlijk ontmoeten. De fysieke ruimten zijn hiervoor inmiddels door de SOMT verworven.

Betrokken partijen bij de opleiding MT, waaronder management, onderwijsontwikkelaars en docenten maken een gedisciplineerde indruk waarbij alle 'neuzen' in de richting wijzen van verdere professionalisering van de sector en toenemende 'verwetenschappelijking' van het vakgebied. SOMT streeft er naar duidelijk de beste opleidingen aan te willen bieden op de terreinen waar zij zich op richt.

Onderwerp Doelstellingen opleiding: voldoende

Het oordeel van het auditteam over alle facetten van dit onderwerp is positief. De volgende overwegingen hebben tot dat oordeel geleid.

De opleiding baseert zich onder andere op een beroepsprofiel dat nadrukkelijk in nauw overleg met het relevante werkveld is opgesteld. Daarbij is ook aantoonbaar rekening gehouden met de internationale component. Door masterstudenten op te leiden die zelfstandig het vak MT kunnen uitvoeren in samenwerking met andere (para)medische beroepsgroepen geeft de opleiding ook duidelijk een eigen kleur.

De opleiding heeft ook goed nagedacht over het masterniveau van de MT'er en heeft op een heldere wijze met behulp van de Dublin Descriptoren uitgewerkt hoe de studenten zich de vereiste kennis en vaardigheden op masterniveau eigen maken.

Alle facetten van het onderwerp “Doelstellingen opleiding” worden als goed beoordeeld, hetgeen de kwalificatie ‘goed’ voor dit onderwerp rechtvaardigt. Dit wordt als ‘extra aantekening’ bij het oordeel toegevoegd¹.

Onderwerp Programma: voldoende

Het oordeel van het auditteam over alle facetten van dit onderwerp is positief. De volgende overwegingen hebben tot dat oordeel geleid.

De opleiding biedt een beroepsgericht programma aan dat er zorg voor draagt dat studenten de geformuleerde eindkwalificaties kunnen behalen. De opleiding heeft het curriculum op een voldoende heldere wijze opgebouwd en er daarbij voor gezorgd dat alle betrokken partijen, waaronder de studenten, weten aan welke competenties en leerdoelen zij werken en op welk niveau zij de competentie moeten beheersen.

Het programma sluit nauw aan bij de actuele ontwikkelingen in het nog altijd in beweging zijnde werkveld van de manueel therapeut. Hierover heeft de opleiding regelmatig contact met het werkveld. Dit werkveld is zowel vertegenwoordigd in de werkveld commissie als in de gastdocenten en manueel therapeuten die meewerken aan de opleiding. Daar waar nodig en/of gewenst wordt het programma aangepast aan de actualiteit.

In het studieprogramma krijgen de studenten volop de mogelijkheid om competenties te verwerven. De beheersing van kennis/vakinhoud en vaardigheden zijn hierbij voorwaardelijk. Zij krijgen daarbij uitgebreid de gelegenheid hun vaardigheden te oefenen in de vorm van praktijkgerelateerde opdrachten. De verschillende werkvormen die de opleiding gebruikt in het programma, zoals werkcolleges en patiëntbehandeling, sluiten aan bij het didactische concept en dragen er toe bij dat studenten de vereiste competenties kunnen ontwikkelen.

Toegepast onderzoek neemt binnen deze opleiding een belangrijke plaats in. Studenten krijgen onderzoekopdrachten en moeten wetenschappelijk bewijs zoeken voor hun bevindingen. Zo worden zij getraind argumenten aan te dragen voor de beste diagnostiek, klinisch redeneren en therapie.

De studenten krijgen in de gebouwen waar SOMT de beschikking over heeft uitgebreid de gelegenheid om onder deskundige begeleiding hun beroepsvaardigheden (verder) te ontwikkelen. Belangrijk is dat studenten hierbij zowel onderzoekers als praktiserende manueel therapeuten kunnen consulteren. Theoretische- en praktische kennisverwerving zijn zo geborgd.

De opleiding toetst tot slot op een valide en betrouwbare manier tussentijds en aan het einde van de studie of de studenten de deelcompetenties en eindcompetenties hebben gerealiseerd. Ook hebben de docenten training gevolgd in het maken van toetsvragen en hebben zij met elkaar geoefend in het hanteren van de beoordelingslijsten.

De opleiding zorgt ervoor dat het programma studeerbaar is voor alle instromende studenten en dat de studielast evenwichtig is verdeeld.

De opleiding heeft te maken met een groep instromende studenten die op zijn minst in het bezit zijn van een hbo-bachelordiploma op het terrein van fysiotherapie. Op basis van eerdere audits, en wij zagen dat hier weer bevestigd, is het auditteam gebleken dat studenten die dit type paramedische opleidingen volgen zeer gemotiveerd zijn en hoge eisen stellen aan de kwaliteit van deze masteropleiding in al haar aspecten.

¹ Zie voor de beslisregels ‘extra aantekening’: bijlage IV.

Onderwerp Inzet van personeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam over alle facetten van dit onderwerp is positief. De volgende overwegingen hebben tot dat oordeel geleid.

Alle docenten hebben nauwe contacten met de beroepspraktijk en blijken goed op de hoogte van de actuele ontwikkelingen in het veld van de MT en verwante vakgebieden. Nagenoeg alle docenten zijn werkzaam in deze beroepspraktijk.

De docenten zijn tevreden over hun werk en de tijd die zij daarvoor krijgen en de studenten zijn tevreden over de bereikbaarheid van hun docenten. De docent-student ratio is goed. De opleiding, i.c. SOMT, heeft weinig moeite om gekwalificeerde docenten voor haar opleiding te werven.

Het docententeam vertegenwoordigt het juiste niveau om deze masteropleiding te verzorgen. Het hoofd van de opleiding houdt daar onder andere via de functionerings- en beoordelingsgesprekken goed zicht op. Kennisdeling, actuele ontwikkelingen en het werken in een team staan geregeld op de agenda. Studenten zijn tevreden over de inhoudelijke deskundigheid en de didactische kwaliteiten van de docenten.

Alle facetten van het onderwerp "Inzet van personeel" worden als goed beoordeeld, hetgeen de kwalificatie 'goed' voor dit onderwerp rechtvaardigt. Dit wordt als 'extra aantekening' bij het oordeel toegevoegd.

Onderwerp Voorzieningen: voldoende

Het oordeel van het auditteam over beide facetten van dit onderwerp is positief. De volgende overwegingen hebben tot dat oordeel geleid.

De ruimtelijke en materiële voorzieningen voor het binnenschools programma zijn prima in orde. Voor het raadplegen van literatuur en databanken kunnen de studenten terecht bij een goed toegeruste bibliotheek (VU Brussel). De voorzieningen voor het praktisch onderwijs, vindt het auditteam uitstekend. Studenten en docenten zijn ook tevreden over de faciliteiten van deze opleiding.

De studiebegeleiding en informatievoorziening zijn in orde en verlopen naar wens van de studenten.

Het facet "Materiële voorzieningen" wordt als goed beoordeeld hetgeen de kwalificatie 'goed' voor dit onderwerp rechtvaardigt. Dit wordt als 'extra aantekening' bij het oordeel toegevoegd.

Onderwerp Interne Kwaliteitszorg: voldoende

Het oordeel van het auditteam over alle facetten van dit onderwerp is positief. De volgende overwegingen hebben tot dat oordeel geleid.

De opleiding beschikt over een werkend mechanisme voor kwaliteitszorg. De verschillende instrumenten voor het evalueren onder studenten, personeel, alumni en werkveld zet de opleiding zoals het hoort regelmatig in. Het auditteam heeft gezien, dat de opleiding verbeteringsgericht is en dat er in de afgelopen jaren belangrijke verbeteringen zijn doorgevoerd. Met alle betrokkenen bij de opleiding overlegt de opleiding regelmatig over de kwaliteit van de opleiding waarbij het management uiteindelijk beslist om verandering door te voeren.

Twee facetten van het onderwerp “Interne Kwaliteitszorg” worden als goed beoordeeld voor deze opleiding, hetgeen de kwalificatie ‘goed’ voor dit onderwerp rechtvaardigt. Dit wordt als ‘extra aantekening’ bij het oordeel toegevoegd.

Onderwerp Resultaten: voldoende

Het oordeel van het auditteam over beide facetten van dit onderwerp is positief. De volgende overwegingen hebben tot dat oordeel geleid.

De opleiding toetst op een heldere en betrouwbare wijze aan de hand van verschillende onderdelen of de student zijn eindcompetenties heeft gerealiseerd. In de eindschrijvingen laten de studenten zien, dat zij op hbo-master niveau praktijkgericht onderzoek kunnen uitvoeren en op basis daarvan conclusies kunnen trekken.

De rendementcijfers zijn goed.

Het facet “Rendementen” wordt als goed beoordeeld, hetgeen de kwalificatie ‘goed’ voor dit onderwerp rechtvaardigt. Dit wordt als ‘extra aantekening’ bij het oordeel toegevoegd.

2. INLEIDING

Functie van het rapport

Het onderhavige rapport bevat het advies aan de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) dat door Hobéon Certificering als Visiterende en Beoordelende Instantie is opgesteld ten behoeve van de accreditatie van de opleiding hbo-master Manuele Therapie, verzorgd door de SOMT, Croho nummer: 70099. De opleiding wordt aangeboden in de variant deeltijd.

De basis voor het onderzoek van Hobéon Certificering werd gevormd door de Management Review en de daarbij behorende onderliggende documenten. Het bij het onderzoek gehanteerde beoordelingskader is het 'Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Nederland' (14 februari 2003).

De audit

De audit heeft plaatsgevonden op 15 maart 2011. Het programma van de audit is opgenomen in Bijlage I.

Het auditteam werd gevormd door mevrouw Bot en de heren Stoltenborg, Staes, Van Nie en Broers. De in dit team aanwezige expertise is in onderstaand schema zichtbaar.

	werkveld	vak/ discipline	onderwijs	kwaliteits- zorg/audit	student- perspectief
Drs. G.J. Stoltenborg, voorzitter Senior adviseur Hobéon					
M. Bot Msc., werkvelddeskundige Manueel therapeut					
Prof. Dr. F. Staes, vakdeskundige Docent K.U. Leuven					
H. van Nie, student Student Avans, masteropleiding Manuele therapie					
Drs. G. W.M.C. Broers, secretaris					

Wij merken op dat de beoordeling van de MT opleiding deel uit maakt van de beoordeling van twee door de SOMT aangeboden masteropleidingen Manueel Therapie en Bekkenfysiotherapie. Hobéon Certificering beoordeelt zoveel mogelijk facetten en onderwerpen uit het NVAO-beoordelingskader, op een zo hoog mogelijk aggregatieniveau. Specifieke aspecten die per opleiding afzonderlijk en zelfstandig zijn beschreven, worden telkens op dat niveau beoordeeld. Door de gemeenschappelijke aspecten slechts éénmaal op 15 maart 2011 te beoordelen, op het niveau waarop ze worden aangestuurd en geborgd, wordt de accreditatielast voor het daaronder liggende opleidingsniveau beperkt.

3. KARAKTERISTIEK VAN DE OPLEIDING

De SOMT is een opleidingsinstituut, gevestigd in Amersfoort, met bijna 40 jaar ervaring op het terrein van Manuele Therapie. Naast de hbo-master Manuele Therapie biedt de SOMT ook een hbo-master Bekkenfysiotherapie aan, evenals een hbo-master Sportfysiotherapie en hbo-master Fysiotherapie in de Geriatrie.

De meeste praktiserende manueel therapeuten in Nederland (70-80 procent) hebben binnen SOMT een opleiding gevolgd. In het verleden verzorgde de SOMT een vierjarige post hbo opleiding tot manueel therapeut. Vanaf 2005 is men gestart met het aanbieden van een opleiding Manuele Therapie op hbo-masterniveau. Op 26 april 2006 is deze opleiding door de NVAO geaccrediteerd, dat wil zeggen toen is het positieve besluit bekrachtigd in een schrijven aan de algemeen directeur van SOMT.

De SOMT heeft een algemeen directeur die verantwoordelijk is voor het inhoudelijke en financiële beleid van de organisatie. Daarnaast kent de SOMT een Divisie Onderwijs, Onderzoek en Kwaliteitszorg, een Afdeling Long Life Learning, een Afdeling Didactische Werkvormen en een Divisie Bedrijfsvoering.

Opleidingsprofiel

De opleiding is een vervolg op de Hbo-bacheloropleiding Fysiotherapie. In feite is het een specialisme binnen fysiotherapie dat zich richt op gezondheidsproblemen die gerelateerd zijn aan functiestoornissen van de wervelkolom en de extremiteiten. Kenmerkend voor MT is de diagnosestelling en de toepassing van specifieke behandelplannen en behandelwijzen van gewrichten. De opleiding maakt gebruik bij het vormgeven van de opleiding van het beroepscompetentieprofiel van de Nederlandse Vereniging van Manueel Therapeuten (NVMT). Hierin zijn behalve de competenties tevens de rollen beschreven van de manueel therapeut.

Beroepenveld

Karakteristiek voor de MT opleiding is de zeer nauwe verwevenheid met de beroepspraktijk. Verreweg de meeste docenten zijn hieruit afkomstig, de werkveldcommissie die de opleiding adviseert heeft haar wortels in de beroepspraktijk en tenslotte zijn de studenten rechtstreeks afkomstig uit de praktijk. Nieuwe ontwikkelingen in het vakgebied MT zelf, alsmede aanpalende terreinen, worden snel opgepakt en, indien gewenst, in het curriculum verwerkt. Het zich willen ontwikkelen tot een expertisecentrum op het terrein van MT en aanpalende terreinen maakt deze internationale component een *conditio sine qua none*.

Programma

SOMT biedt de hbo-masteropleiding Manuele Therapie aan als een twee- en een driejarige opleiding. Laatstgenoemde sluit aan op de hbo-bacheloropleiding Fysiotherapie en heeft een omvang van 90 EC's. De tweejarige hbo-masteropleiding Manuele Therapie is toegankelijk voor opgeleide manueel therapeuten zonder een masterdiploma. De studieonderdelen die de studenten volgen van het tweejarige traject, zijn wat betreft de voorbereiding op het masterniveau identiek aan de studieonderdelen uit het driejarige traject.

De opleiding heeft de competenties vertaald in doelstellingen die vervolgens weer zijn vertaald naar het onderwijsprogramma. In het onderwijsprogramma worden studenten getraind om hun klinisch redeneren en beslissen bewust en expliciet te maken door het opstellen van doelstellingen binnen het diagnostische en therapeutische proces van zorgverlening.

Een belangrijk kenmerk van het programma is de hoge mate van zelfsturing door de student. Er is sprake van werkgroepbijeenkomsten, practica, hoorcolleges, en zelfstudie als werkvormen. De door de opleiding gebruikte vakliteratuur is omvangrijk; er is een onderscheid te maken tussen meer algemeen georiënteerde literatuur en gespecialiseerde, op een onderwerp toegesneden literatuur.

Vaardigheden staan, naast vakinhoudelijke kennis en onderzoek, centraal binnen deze opleiding. Studenten krijgen dan ook ruim de gelegenheid om specifieke handelingen te verrichten onder begeleiding.

Onderzoeksomgeving

De voorzieningen zijn ruim bemeten en nadrukkelijk gericht op toekomstige ontwikkelingen. Het starten van een kennis-/expertisecentrum ('Center of Excellence') op o.a. het terrein van MT. SOMT kent een Afdeling Onderzoek waarbinnen men onderzoek initieert, opzet en uitvoert. Het hoofd van de Afdeling is verantwoordelijk voor het ontwikkelen en in stand houden van nationale en internationale netwerken op voor de SOMT relevante terreinen. De afdeling werkt nauw samen met de Vrije Universiteit Brussel bij het ontwikkelen van een wetenschappelijke stage voor studenten en met een grote eerstelijns fysiotherapiepraktijk in Amersfoort.

International referentie

De SOMT heeft nadrukkelijk ambities om zich in internationaal verband verder te profileren. Zo zijn er uitgebreide contacten met de Vrije Universiteit Brussel en werkt SOMT samen met kennis-/onderzoeksinstituten in Australië, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. SOMT heeft een aantal doelstellingen geformuleerd waarom zij deze internationale component binnen haar opleiding belangrijk vindt. Docenten uit België verzorgen lessen in Nederland, en omgekeerd. Ook is er sprake van uitwisseling van studenten tussen met name België en Nederland. Zo kunnen studenten MT zich inschrijven voor capita selecta aan de VU in Brussel.

Studentenpopulatie

De studentenpopulatie bestaat veelal uit fysiotherapeuten met een eigen praktijk of fysiotherapeuten die werkzaam zijn in een groepspraktijk en die zich verder willen bekwamen op het terrein van MT.

4. VORIGE ACCREDITATIE

De opleiding MT is in 2006 positief beoordeeld door een auditteam/panel van de NVAO. Op basis van vooraf toegestuurde schriftelijke informatie en een werkbezoek heeft het auditteam zich een beeld gevormd van de opleiding.

De doelstelling die de SOMT hanteert werd door het panel in 2006 onderschreven. De beoogde eindkwalificaties van de MT opleiding sluiten aan bij de eisen die door beroepsbeoefenaren aan afgestudeerden van deze opleiding worden gesteld. Ook sluiten de eindkwalificaties aan bij algemene, internationaal geaccepteerde beschrijvingen van de kwalificaties van een master.

De SOMT week op één van de beroepscompetenties van de NVMT af, te weten de competentie die betrekking heeft op de wetenschappelijk onderzoeker. Het auditteam geeft in haar rapport uit 2006 aan: 'Het panel is met de SOMT van mening dat deze competentie niet aansluit bij een opleiding op niveau van hbo-master (.....) Het panel onderschrijft de keuzes die de SOMT met betrekking tot wetenschappelijke vorming heeft gemaakt'. Dat wil zeggen dat de afgestudeerde van de MT moet beschikken over genoeg wetenschappelijke kennis en vaardigheden om zijn professioneel handelen 'evidence based' te kunnen onderbouwen, maar niet zelfstandig onderzoek te verrichten.

De MT doelstellingen zijn op een adequate wijze vertaald in het deeltijd onderwijsprogramma. Geconstateerd wordt dat SOMT gekozen heeft voor een studieprogramma dat zich richt op deeltijdstudenten die als fysiotherapeut werkzaam zijn. Er is sprake van zelfsturing; i.c. de student is in hoge mate zelf verantwoordelijk voor de wijze waarop hij zich de kennis eigen maakt binnen de context van een probleemgestuurd onderwijsprogramma.

Ten aanzien van de inzet van personeel was het auditteam positief. De voorzieningen zijn 'uitstekend'. Ten aanzien van de studiebegeleiding zijn er in 2006 een aantal kritische vragen gesteld die bevredigend zijn beantwoord door vertegenwoordigers van de opleiding. Het auditteam adviseerde SOMT om blijvend te bewaken of '... de relatief grote hoeveelheid probleemgestuurde zelfstudie niet ten koste gaat van het aanleren van vaardigheden'. De begeleiding van studenten verdiende 'continue monitoring'. Geconstateerd wordt dat '... in geval van voortgangproblemen altijd adequaat kon worden ingegrepen'.

Het kwaliteitszorgsysteem bevat die elementen welke nodig zijn om, zoals het auditteam schrijft, '...uit te groeien tot een systematisch geheel van continue kwaliteitsverbetering'.

Thans, in 2011, wijst de opleiding er op dat het accreditatieonderzoek in 2006 aanleiding is geweest om het curriculum van de opleiding op een aantal punten aan te passen. Genoemd worden: meer klinische gerichtheid van het onderwijs, meer onderwijstijd voor vaardigheden, meer competentiegerichtheid van de toetsen en werkvormen, uitbreiding van toetsen en beoordelen, een scherpere selectie en het stimuleren van een meer actieve wijze van studeren door de student.

DEEL 2

5. ONDERWERPEN EN FACETTEN NVAO-ACCREDITATIEKADER

1. Doelstellingen opleiding

Facet 1.1. Domeinspecifieke eisen

▪ De eindkwalificaties van de opleiding sluiten aan bij de eisen die door (buitenlandse) vakgenoten en de beroepspraktijk gesteld worden aan een opleiding in het betreffende domein (vakgebied/discipline en/of beroepspraktijk)

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Beroepsprofiel

De opleiding geeft bij haar profielbeschrijving aan dat zij zich met deze opleiding richt op studenten die zich willen bekwamen als '.... fysiotherapeut-specialisten die zich kenmerken door het toepassen van zorg *die er toe doet*, namelijk zorg die effectief, efficiënt en veilig is, vanuit het perspectief van de patiënt en de maatschappij'.

De opleiding gaat uit van het competentieprofiel dat door de beroepsvereniging NVMT is opgesteld in 2009. Binnen dit profiel onderscheidt de NVMT vier beroepsrollen (die van: specialist, professioneel leider, beroepsontwikkelaar, adviseur) waarbinnen negen competenties zijn geformuleerd.

Eerder in deze rapportage hebben wij aangegeven, dat de SOMT er voor gekozen heeft om de competentie die betrekking heeft op 'wetenschappelijk onderzoeker' niet als een door de student te behalen competentie te beschouwen. De hbo-master afgestudeerde MT'er is niet opgeleid tot wetenschappelijk onderzoeker. Het auditteam merkt hierbij op dat de wetenschappelijke component binnen deze opleiding wel nadrukkelijk aan bod komt. Concreet betekent dit voor de MT'er dat deze weliswaar geen onderzoeker is, maar wel in staat moet zijn om wetenschappelijk onderzoek te lezen en te begrijpen om vervolgens zelfstandig de afweging te kunnen maken of het onderzoek voor hem/haar relevant is en wat dit vervolgens betekent voor zijn eigen professionaliteit/professioneel handelen/klinische besluitvorming.

De competenties verwijzen naar een professie waarbinnen beroepsbeoefenaren getraind zijn om klinisch te kunnen redeneren, bewust beslissingen te kunnen nemen en keuzes te kunnen motiveren binnen de kaders van het diagnostische en therapeutische proces van zorgverlening aan de patiënt. Centraal hierbij staat het verhelpen van stoornissen aan het bewegingsapparaat, in het bijzonder de wervelkolom en de extremiteiten. Hierbij wordt rekening gehouden met de biologische eigenheid van het individu alsmede met zijn/haar psychosociale omgeving. Het profiel van de MT is door de opleiding goed uitgewerkt.

Validatie door het beroepenveld

De beroepsvereniging is lid van de International Federation of Orthopaedic Manipulative Physical Therapists. Laatstgenoemde heeft in 2008 een aantal eisen (*standards*) geformuleerd voor opleidingen op het terrein van MT. De MT opleiding geeft aan dat zij hier rekening mee houdt. Daarnaast maakt MT gebruik van expertise vanuit het werkveld waarbij ter zake deskundigen worden geraadpleegd over de actualiteit van de competenties en het hiervan afgeleide curriculum.

In dit verband merken wij tevens op dat MT de International Classification of Functioning, Disability and Health als *frame* gebruikt waarmee gezondheidsproblemen worden beschreven en geanalyseerd. De afgestudeerde MT'er past kennis over het verloop van complexe en minder complexe gezondheidsproblemen en de gevolgen hiervan voor het bewegingsapparaat toe.

De opleiding onderhoudt nauwe contacten met een grote fysiotherapiepraktijk in Amersfoort. Tenslotte merken wij op dat de studenten van deze opleiding in feite ook het beroepenveld vertegenwoordigen en daarmee een bijdrage leveren aan de vakinhoudelijke invulling van de MT opleiding en hieraan gerelateerde gebieden. Zoals docenten en studenten aangaven, ontstaat daarmee een wisselwerking tussen de eerste lijn en de opleiding.

Internationale referentie en onderzoekscompetenties

De opleiding geeft nadrukkelijk aan dat zij samen met (inter)nationale externe partners onderwijs en onderzoek ontwikkelt en daarbij innovatieve ideeën wil uitwisselen. Concreet: opzetten van onderzoek en de ontwikkeling van onderzoekslijnen met externe partijen.

SOMT legt de inhoud van de MT opleiding voor aan ter zake deskundigen uit België, het Verenigd Koninkrijk, Australië en de Verenigde Staten. Hun op- en aanmerkingen worden besproken met SOMT, in het bijzonder met de Divisie Onderwijs, Onderzoek en Kwaliteitszorg (hierna: OOK). Met de VU in Brussel worden onderzoekslijnen uitgewerkt. Er loopt een onderzoeksproject met twee Schotse universiteiten. Er zijn nauwe contacten met de VU in Brussel, zowel op het niveau van het management, docenten als studenten. Zo kunnen studenten van SOMT, na het behalen van hun master MT', keuzemodules in Brussel volgen en kunnen zij zich daar ook inschrijven voor *capita selecta*.

Het auditteam heeft gesproken met vertegenwoordigers van de divisie OOK, in het bijzonder met de verantwoordelijken voor de onderzoekscomponent binnen de opleiding. Gebleken is dat OOK een rol speelt bij de wisselwerking tussen onderzoek en de inhoud van de opleiding. Concreet: het onderzoek staat ten dienste van het verder vormgeven en, waar nodig, verbeteren van de opleidingen die SOMT aanbiedt. Er zijn vier onderzoekslijnen uitgezet waaronder op het terrein van functiestoornissen van de halswervelkolom (in samenwerking met 'Brussel') en onderzoek naar de risico's op gezondheidsproblemen bij onder andere zwangere vrouwen en ouderen.

Van belang is hier ook de SOMT leerstoelen te noemen waaronder Biostatistiek die SOMT onderzoekers ondersteuning biedt op het terrein van methoden en technieken.

Facet 1.2. Niveau: master

▪ De eindkwalificaties van de opleiding sluiten aan bij algemene, internationaal geaccepteerde beschrijvingen van de kwalificaties van een master

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de MT opleiding goed heeft nagedacht over de wijze waarop het masterniveau van de MT afgestudeerde geborgd kan worden. De opleiding heeft een vergelijking gemaakt tussen de beroepscompetenties en de Dublin descriptoren en uitgewerkt hoe de studenten zich de vereiste kennis en vaardigheden eigen kunnen maken. Daarmee toont de opleiding aan dat de eindkwalificaties aansluiten bij de kwalificaties van een master.

Werken we dit uit op basis van het Beroepscompetentieprofiel Manueel Therapeut van december 2009, dan ontstaat het volgende beeld per Dublin descriptor.

Kennis en inzicht/toepassen kennis en inzicht

De student verwerft diepgaandere kennis op het terrein van onder andere anatomie, fysiologie en pathologie alsmede vaardigheden op het terrein van manuele therapie. Manueel therapeuten redeneren in een klinische context waarbij zij tevens aandacht hebben voor de brede biopsychosociale context van individuele patiënten. Naast gerichtheid op functie en functiestoornissen van gewrichten, betrekken manueel therapeuten ook functies en functiestoornissen van spieren en zenuwen in de diagnostiek en behandeling.

Oordeelsvorming

Bestudering van het MT curriculum laat zien dat het *evidence based* handelen een centraal ankerpunt is binnen de opleiding. Concreet: de afgestudeerde hbo-master Manueel Therapeut oordeelt en handelt op basis van inzichten die wetenschappelijk gefundeerd zijn. Daarbij is deze tevens in staat om zijn *eigen* handelen te beoordelen. Wat betreft zijn behandelen van de patiënt is de afgestudeerde MT'er in staat om een rationele afweging te maken in zijn oordeel over een pathologie bij de patiënt. Van belang is hier op te merken dat de opleiding daarnaast gebruik maakt van gastdocenten die studenten een breder, interdisciplinaire blik geven op hun eigen vakgebied en aanpalende terreinen. Dit vergroot hun oordeelsvermogen.

Communicatie

Deze Dublin descriptor komt in het hele curriculum aan bod. Voor afgestudeerden is communicatie met patiënten uitermate belangrijk alsmede communicatie met collega's en andere beroepsbeoefenaren binnen de (para)medische sector. Bestudering door het auditteam van het curriculum laat zien dat de opleiding hier voldoende aandacht aan besteedt.

Leervaardigheden

Zoals eerder in deze rapportage aangegeven kenmerkt de studie MT zich voor een belangrijk deel door zelfstudie. Kernbegrippen hierbij zijn: verantwoordelijkheid en zelfsturing. Daarbij is gekozen voor een patiëntgeoriënteerde aanpak waarbij gebruik wordt gemaakt van ICT-voorzieningen. Op deze wijze bevordert de opleiding een attitude bij de student van levenslang leren, naar de mening van het auditteam een essentiële voorwaarde om ontwikkelingen op het vakgebied te blijven bijhouden.

Facet 1.3. Oriëntatie hbo

- De eindkwalificaties van de opleiding zijn mede ontleend aan de door (of in samenspraak met) het relevante beroepenveld opgestelde beroepsprofielen en/of beroepscompetenties
 - Een hbo-master heeft de kwalificaties voor het niveau van zelfstandig en/of leidinggevend beroepsbeoefenaar in een beroep of spectrum van beroepen, dan wel het niveau van functioneren in een multidisciplinaire omgeving waarin een hbo-opleiding vereist is of dienstig is

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op de overweging, dat de in facet 1.3 benoemde aspecten volledig in facet 1.1 aan de orde zijn geweest en het oordeel derhalve identiek is.

2. Programma

Facet 2.1. Eisen hbo

- Kennisontwikkeling van studenten vindt plaats via vakliteratuur, aan de beroepspraktijk ontleend studiemateriaal en via interactie met de beroepspraktijk en/of (toegepast) onderzoek
- Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het vakgebied / de discipline
- Het programma waarborgt de ontwikkeling van beroepsvaardigheden en heeft aantoonbare verbanden met de actuele beroepspraktijk

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Het auditteam heeft geconstateerd dat kennisontwikkeling binnen de opleiding met name plaatsvindt via vakliteratuur, materiaal uit de beroepspraktijk en toegepast onderzoek.

Kennisontwikkeling

De opleiding biedt studenten een studieprogramma aan dat hen in de gelegenheid stelt om de eindkwalificaties te bereiken. Dit gebeurt via onderzoeksprojecten, hoorcolleges, groepswork en zelfstudie. Studenten hebben toegang tot actuele literatuur, de opleiding beschikt over docenten uit de praktijk en de opleiding werkt nauw samen met de relevante beroepspraktijk.

Vakliteratuur

Het auditteam heeft een aantal modules en studiehandleidingen bestudeerd alsmede de literatuurlijsten die bij de verschillende modules horen. Per module is de door de student te bestuderen literatuur aangegeven. Het betreft zowel Engelstalige- als Nederlandstalige relevante literatuur. Daarnaast dienen studenten een aantal verplichte handboeken te bestuderen die eveneens door het auditteam als ter zake worden beoordeeld.

Alle studenten hebben toegang tot de bibliotheek van de Vrije Universiteit Brussel. Hiermee hebben zij toegang tot recente *online* gepubliceerde artikelen in *peer reviewed* tijdschriften.

Materiaal uit de beroepspraktijk

Het auditteam is positief over het feit dat het programma van de opleiding MT zich sterk richt op wat er gebeurt in de actuele praktijk van de manueel therapeut. De opleiding maakt veelvuldig gebruik van contextgebonden leren in de vorm van casus uit de praktijk. Studenten krijgen de gelegenheid hun vaardigheden te oefenen, studenten ontwikkelen producten en aan de hand van casussen oriënteren de studenten zich op bewegingsgerelateerde problemen bij patiënten.

Interactie met de beroepspraktijk

Het studieprogramma kent een verhouding tussen theorie en praktijk van 50/50.

Een masteropleiding als deze staat of valt met een goede relatie met de beroepspraktijk; studenten kiezen voor dit type opleiding met name omdat zij deze relatie juist belangrijk vinden. MT studenten zijn al in de beroepspraktijk werkzaam. Met de opleiding MT kiezen zij voor een opleiding waarbij zij het geleerde direct in de praktijk kunnen toepassen. De opleiding heeft dit goed begrepen en biedt daarom een opleiding aan waarin de interactie met de praktijk sterk verweven is.

Interactie met de beroepspraktijk vindt plaats op de eigen werkplek, stageplek of binnen de opleiding. SOMT beschikt over voorzieningen waarin de student vanaf de start van de opleiding de beroepsuitoefening van zeer dichtbij ziet, vaardigheden oefent, patiënten leert behandelen en leert samenwerken binnen een team. Het auditteam constateert dat de studenten ook in het binnenschools programma regelmatig in contact komen met de beroepspraktijk, doordat zij onder meer les krijgen van docenten, die ook nog werkzaam zijn in de beroepspraktijk, van MT'ers met een eigen praktijk tot en met adequaat toegeruste gastdocenten met bijzondere expertise.

In dit verband merken wij hier al op dat het 'implementatieproject' één van de onderdelen is waar de MT student op afstudeert. Hierbij komt naar voren dat de interactie met het werkveld voorwaardelijk is: de praktijk vormt voor de afstuderende student de omgeving waarin een product of dienst van bewezen waarde als zorginnovatie wordt geïmplementeerd. Kortom: functioneert hetgeen op de opleiding is geleerd, ook in de praktijk? Het doel hierbij is dat de kwaliteit van de aangeboden zorg op het niveau van de individuele patiënt toeneemt.

Toegepast onderzoek

Het auditteam heeft geconstateerd, dat toegepast onderzoek binnen deze opleiding een belangrijke plaats inneemt in het programma. Dit gebeurt o.a. tijdens de lessen waar de nadruk ligt op het *evidence based* handelen. De opleiding traint studenten daarbij om ook later argumenten aan te kunnen dragen voor betere prognostiek, diagnostiek en therapie. Dat de opleiding de studenten dat expliciet laat oefenen, vindt het auditteam adequaat.

Excellente MT studenten kunnen via een sollicitatieprocedure opteren voor een wetenschappelijke stageplaats. Deze start voor studenten bij de aanvang van het tweede studiejaar en loopt door tot en met het derde studiejaar. Zij participeren in een onderzoeksproject van de SOMT, in samenwerking met de VU in Brussel. Daarnaast krijgen zij extra colleges op de terreinen Methodologie en Biostatistiek. De opleiding heeft de doelstellingen, de werkwijze, de begeleiding en de procedure van dit traject helder beschreven.

In dit verband is het van belang op te merken dat de organisatie zich wil ontwikkelen tot een 'center of excellence' op de door haar aangeboden vakgebieden. Er is sprake van gedrevenheid, in de positieve betekenis van het woord, bij het realiseren van dit centrum waar wetenschap, praktijk en de opleidingen elkaar ontmoeten.

Actualiteit van het programma

De opleiding zorgt er goed voor dat de inhoud van het programma actueel is en aansluit bij de actualiteit van de beroepsuitoefening. Ook sluit het programma duidelijk aan bij de aandacht voor bijzondere groepen. Met het werkveld spreekt de opleiding regelmatig over actuele ontwikkelingen in het veld. Tot dusver gebeurt dit op een informele wijze.

International referentie

Internationale contacten heeft de opleiding o.a. met België, Scandinavië en Angelsaksische landen. Omdat de beroepspraktijk van de MT in veel landen anders is ingevuld of zelfs niet bestaat, is internationale uitwisseling op uitgebreidere schaal lastig. De opleiding schakelt gastdocenten in uit het buitenland.

Oordeel studenten

Uit de gesprekken van het auditteam met studenten is gebleken dat ze naar hun mening voldoende worden voorbereid op de praktijk.

Facet 2.2. Relatie tussen doelstellingen en inhoud programma

- **Het programma is een adequate concretisering van de eindkwalificaties qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen**
- **De eindkwalificaties zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma**
- **De inhoud van het programma biedt de studenten de mogelijkheid om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken**

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Concretisering eindkwalificaties

Het auditteam constateert, dat de MT opleiding de beroepscompetenties heeft geconcretiseerd in doelstellingen en daar vervolgens niveaucriteria aan toekent. De opleiding heeft het curriculum opgebouwd aan de hand van drie leerlijnen en heeft vervolgens de beroepscompetenties verdeeld over één of meer leerlijnen. Zo komen bijvoorbeeld in de verschillende leerlijnen met name (deel)competenties/doelstellingen aan bod die te maken hebben met theorieverwerving en concepten en moeten de studenten in de praktijk het geleerde verder toepassen en ontwikkelen in hun eigen werkomgeving of stageplek.

Vertaling van de eindkwalificaties naar niveaus en leerdoelen

De opleiding heeft in een overzicht uitgewerkt aan welke competenties en leerdoelen de student in welk blok werkt en op welk niveau deze de competentie moet beheersen. Studenten zijn ook goed op de hoogte wat zij uiteindelijk moeten kennen en kunnen. Gedurende de opleiding krijgen zij daar steeds beter zicht op, zo vertelden de studenten die het auditteam sprak. Hoe zij werken aan de verschillende competenties beschrijven studenten in hun portfolio.

In de modulebeschrijvingen en in de studiehandleidingen zijn de doelstellingen uitgewerkt. Positief is het auditteam over de wijze waarop de opleiding dit gedaan heeft: de doelstellingen zijn op een zodanige wijze geformuleerd dat deze goed te toetsen zijn. Een voorbeeld:

- De student kan het proces van klinische redeneren bij patiënten met klachten in de regio elleboog uitvoeren en toelichten.
- De student is in staat de vaardigheden van een collega te beoordelen op kwaliteit van uitvoering en van feedback te voorzien met behulp van een criteriumlijst.

Studenten treffen in hun studiehandleiding informatie aan over de voorbereiding op een studieonderdeel ("bestudeer de volgende artikelen"), de werkzaamheden tijdens de werkgroep ("de onderwijsgroep verklaart de klachten en stoornissen in musculaire functies, neurogene functies") en na de werkgroep ("oefen in je oefengroep de vaardigheden die in de werkgroep zijn besproken met betrekking tot.. de diagnostiek en therapie van"). Ook treffen zij in de studiehandleiding informatie aan over de vaardigheidstraining, waaronder de doelstelling, de voorbereiding en de werkzaamheden tijdens het practicum.

Mogelijkheid de geformuleerde eindkwalificaties te behalen

Het auditteam concludeert dat studenten wanneer zij het hele programma hebben doorlopen, de geformuleerde beroepscompetenties beheersen. Het werken in een team volgens het teamconcept met collega-studenten is daarbij een adequate wijze voor de studenten om zich goed te ontwikkelen. Dat studenten een goed niveau kunnen behalen, blijkt ook uit het feit dat studenten na hun studie door kunnen stromen naar o.a. de universitaire Master MT van de Vrije Universiteit Brussel.

Studenten over de kwaliteit van het programma

Studenten zijn tevreden over de inhoud van het studieprogramma. Het biedt hen voldoende aanknopingspunten om in de praktijk mee aan de slag te gaan.

Facet 2.3. Samenhang programma

- **Het studieprogramma is inhoudelijk samenhangend**

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Horizontale en verticale samenhang

Het onderwijsprogramma van de opleiding MT is opgedeeld in modules. Uit de beschrijving van de modules blijkt, dat er sprake is van voldoende inhoudelijke samenhang. De opleiding heeft de samenhang onder andere uitgewerkt via de leerlijnen *evidence based practice*, klinisch redeneren en manuele vaardigheden. Daarbij neemt het integrale leren toe en neemt het conceptuele leren waarmee de opleiding in het eerste studiejaar start, geleidelijk af. Ook werken de studenten in de verschillende leerlijnen aan dezelfde competenties. Dit leidt eveneens tot samenhang.

Het eerste jaar start met een introductiecollege waarna twee modules op het terrein van screening en diagnostiek worden aangeboden. In het tweede studiejaar volgen twee modules op het terrein van therapie van de lichaamsgebieden die in het eerste jaar behandeld zijn. In het derde studiejaar besteedt de opleiding aandacht aan integratie en herhalingsoefeningen en aan specifieke manueel therapeutische kennis en vaardigheden. In het derde studiejaar volgen vier modules 'integratie' van de verschillende lichaamsgebieden die behandeld zijn in het eerste en tweede studiejaar.

De mate van complexiteit van de patiëntenbehandeling en de mate van zelfsturing over de competentieverwerving nemen gedurende de opleiding toe. De opbouw van het studieprogramma is concentrisch, waarbij uit gegaan wordt van eenvoudig naar complexe patiëntcasuïstiek. In het eerste studiejaar is sprake van meer algemene aspecten van manueel therapeutische zorg, in de beide daaropvolgende studie jaren vindt verdieping plaats op het toepassen van en kritisch reflecteren op manueel therapeutisch handelen.

De opleiding heeft er voor gezorgd dat onderwijseenheden met eenzelfde thema in de diverse jaren op elkaar afgestemd zijn. De opleiding heeft de samenhang ten behoeve van studenten ook zichtbaar gemaakt in de titels van de blokken. Deze titels laten zien welke beroepsinhoud aan bod komt en welke modules dus bij elkaar horen.

De module coördinatoren van de opleiding hebben de verantwoordelijkheid er op toe te zien, dat de samenhang van het programma geborgd blijft, zo heeft het auditteam begrepen.

Samenhang binnen- en buitenschools programma

Het auditteam constateert, dat de samenhang tussen het binnen- en buitenschools programma met name tot uiting komt tijdens de externe stage en het werken in de kliniek waarbij de student het geleerde moet toepassen.

Studenten over de samenhang

Studenten gaven aan tevreden te zijn over de samenhang van het studieprogramma.

Facet 2.4. Studielast

- **Het programma is studeerbaar doordat factoren die betrekking hebben op dat programma en die de studievoortgang belemmeren, zoveel mogelijk worden weggenomen**

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Studenten hebben per module een goed overzicht wat er van hen verwacht wordt. De achtergrond per module is beschreven in de documentatie en de (te verwachten) studielast. Dit is uitgewerkt in de studiehandleiding. Daarnaast zijn de werkzaamheden beschreven waardoor de student voorafgaand aan een studieonderdeel een planning kan maken. De verdeling van de studielast is bepaald op ongeveer 15 uur per week.

Contactdagen vinden in clusters 'van twee' plaats en zijn verspreid over het hele studiejaar. De opleiding heeft verder een aantal maatregelen genomen om de studeerbaarheid te vergroten. Op de eerste plaats start de opleiding met een introductiemodule die studenten inzicht geeft in de opbouw van de opleiding, in wat er van hen verwacht wordt en in de ondersteuning waarop zij hierbij kunnen rekenen van de kant van de opleiding. Zo biedt de SOMT hulp aan studenten die een individueel studietraject willen volgen. De opleiding vergroot de studeerbaarheid tevens door regelmatig te toetsen, waardoor studenten informatie krijgen over hun studievoortgang.

In de regel werken studenten in onderwijsgroepen die bestaan uit maximaal 14 personen. Per module vindt begeleiding plaats door een tutor.

Het digitale leerplatform biedt studenten de gelegenheid met elkaar en met de opleiding te communiceren. Ook kan dit platform dienen om voorbereidings- en implementatieopdrachten uit te voeren.

Tutoren hebben vooral een ondersteunende en signalerende rol voor studenten. Bij de modulecoördinator kunnen studenten terecht waar het organisatorische kwesties betreft.

Oordeel studenten

Studenten geven aan dat de opleiding vrij zwaar is. De combinatie van werken, privé en studeren is niet altijd eenvoudig te combineren, hetgeen overigens voor veel masteropleidingen in deeltijd geldt. Aan de andere kant, zo constateert het auditteam, zijn studenten voldoende gemotiveerd om de opleiding te volgen. Zoals eerder opgemerkt betreft het hier een beroepsgroep die de noodzaak tot (bij)scholing inziet en daaraan voldoende intrinsieke motivatie ontleent om de opleiding ook af te ronden (zie ook facet 6.2). Daarnaast werkt het studeren in kleine groepen stimulerend: studenten stimuleren elkaar, zoeken elkaar op en wisselen informatie uit.

Facet 2.5. Instroom

- **Het programma sluit qua vorm en inhoud aan bij de kwalificaties van de instromende studenten:**
 - **hbo-master: bachelor en eventueel (inhoudelijke) selectie**

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Toelating

Voor de opleiding MT geldt dat studenten toelaatbaar zijn die in het bezit zijn van een hbo bachelor Fysiotherapie of een afgeronde wo-opleiding Geneeskunde, Bewegingswetenschappen of Manuele Therapie van de Vrije Universiteit Brussel. Het werkzaam zijn in de beroepspraktijk wordt niet als expliciete eis vermeld door de opleiding, maar wordt wel door de opleiding sterk aanbevolen. Het auditteam is gebleken dat studenten het min of meer als een vanzelfsprekendheid beschouwen om in de praktijk werkzaam te zijn alvorens zij zich voor deze opleiding inschrijven (zie hierna).

Vrijstellingen

SOMT biedt de hbo-masteropleiding Manuele Therapie aan als een twee- en een driejarige opleiding. Laatstgenoemde sluit aan op de hbo-bacheloropleiding Fysiotherapie en heeft een omvang van 90 EC's. De tweejarige hbo-masteropleiding Manuele Therapie is toegankelijk voor opgeleide manueel therapeuten zonder een masterdiploma. Via een procedure van eerder verworven competenties krijgen zij vrijstelling voor een deel van het programma voor maximaal 60 EC's. De gehanteerde EVC-procedure is tot stand gekomen in overleg met de Master Opleidingen Manuele Therapie Nederland, de Nederlandse Vereniging voor Manuele Therapie en de NVAO.

Het is mogelijk om op grond van een EVC-procedure vrijstelling te krijgen voor onderwijs in deelcompetenties. Fysiotherapeuten die opgenomen zijn in het deelregister van een specialistenvereniging van het KNGF (waaronder manueel therapeut) komen in principe in aanmerking voor vrijstelling van programmaonderdelen die gericht zijn op de rol van specialist.

Indien de fysiotherapeut aan alle door het Beleidsorgaan Centraal Kwaliteitsregister van het KNGF vastgestelde registratie-eisen voldoet, kan de student van de MT opleiding een verzoek indienen tot vrijstelling. Dit verzoek dient vóór aanvang van de MT opleiding te zijn ingediend bij de ambtelijke secretaris van de Examencommissie. Vrijstellingen worden verleend voor het betreffende vakgebied/specialistendomein (geregistreerde manueel therapeuten kunnen in aanmerking komen voor vrijstellingen voor MT). De te verlenen vrijstelling voor programmaonderdelen die zijn gericht op de specialistenrol bedraagt maximaal 60 EC's. De aanvrager van vrijstellingen dient de Examencommissie te voorzien van alle relevante bewijsstukken.

De EVC-procedure geldt tevens bij het toelaten van reeds gediplomeerde manueel therapeuten, geregistreerd in het Centraal Kwaliteitsregister van het KNGF, die vóór 2008 een diploma hebben behaald.

Werkeis

Het auditteam heeft tijdens de audit speciale aandacht besteed aan de 'werkeis'. De opleiding MT geeft aan dat het stellen van een werkeis voor het adequaat kunnen volgen en kunnen afronden van de opleiding in de huidige situatie niet relevant is. Bij de start van de opleiding en in het verloop van de studie wordt gemeten of en in welke omvang de student werkzaam is in een klinische omgeving. Specifiek wordt er in dit verband op gewezen dat de afgelopen vijf jaren twee of drie studenten bij de start van de opleiding geen, of voor de studie geen relevant werk hebben. In de loop van het eerste studiejaar hebben zij vervolgens wel een werkring gevonden die voor de opleiding MT relevant was. De gewenste omvang van een klinische werkomgeving voor MT studenten bedraagt 20 uren. Studenten geven aan dat zij een werkeis wenselijk vinden.

Studenten over de instroom

Studenten geven aan dat de opleiding streng is in het toekennen van EVC's. Er dienen nadrukkelijk bewijzen te worden overlegd aan de opleiding dat men over specifieke kennis en vaardigheden beschikt om in aanmerking te komen voor vrijstellingen. Daarnaast geven zij aan tevreden te zijn over de aansluiting van de opleiding op hun vooropleiding, kennis en reeds verworven inzichten.

Facet 2.6. Duur

▪ De opleiding voldoet aan de formele eis m.b.t. de omvang van het curriculum: ○ hbo-master: minimaal 60 studiepunten

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Duur

Uit de beschrijving van alle onderdelen uit het curriculum blijkt, dat de omvang van de opleiding correspondeert met 90 EC's, verdeeld over drie studiejaren. In een overzicht heeft de opleiding aangegeven wat de omvang is van het aantal contacturen per studiejaar, het aantal stage uren en het aantal EC's die toegeschreven zijn aan zelfstudie. Hieruit blijkt dat in het totaal 70,5 EC's gereserveerd zijn voor zelfstudie.

Conclusie

De opleiding voldoet aan de formele eis met betrekking tot de omvang van het curriculum van een hbo-masteropleiding.

Facet 2.7. Afstemming tussen vormgeving en inhoud

- Het didactisch concept is in lijn met de doelstellingen
- De werkvormen sluiten aan bij het didactisch concept

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Werkvormen

De opleiding hanteert werkvormen die passen bij de doelgroep die men opleidt. Dus er zijn hoorcolleges en opdrachten die studenten óf individueel óf in een groep moeten uitvoeren. De student krijgt ook opdrachten die hij op de eigen werk- of stageplek dient uit te voeren. Omgekeerd bespreken studenten praktijkproblemen op de opleiding met docenten en/of medestudenten. Studenten geven aan deze werkvormen, waarbij sprake is van een duidelijke wisselwerking tussen theorie en praktijk, te waarderen.

Didactisch concept

Het auditteam heeft geconstateerd, dat het didactisch concept van de opleiding er voor zorgt dat studenten volop mogelijkheden krijgen de doelstellingen te behalen. Hierbij staat de interactie tussen de opleiding en de (eigen) praktijk van de student centraal. Studenten zijn in de regel fysiotherapeuten die zich verder willen bekwamen. De klinische expertise van de docenten moet de studenten stimuleren om het geleerde in de eigen werksetting te implementeren. Zowel eigen docenten als gastdocenten verzorgen hoorcolleges.

Docenten spelen een coachende rol; studenten zijn zelf verantwoordelijk voor hun leerproces. Bij de start van de opleiding zullen studenten nog de sturing door de docent ervaren, maar gaandeweg neemt deze verder af. Samengevat is er sprake van: eigen verantwoordelijkheid, eigen keuzes maken die afhankelijk zijn van de eigen leerdoelstellingen en de beroepscontext waarbinnen de student functioneert.

Bestudering van de verschillende modules laat zien dat aandacht wordt besteed aan de introductie en de doelstellingen van de modules, de competenties en de producten. De 'introductie en doelstellingen' zijn helder en uitgebreid beschreven, evenals de competenties. De door de student op te leveren producten zijn opgesomd. Bijvoorbeeld:

1. Beschrijf het gezondheidsprobleem van een patiënt met lage-rugpijn uit je eigen praktijk in een RPS-formulier, maak een verslag (max. 500 woorden) van je besluiten over de prognose en prognostische factoren en voeg alles in je portfolio.
2. Schrijf een kort verslag (max. 150 woorden) van een reflectie op je klinisch redeneerproces betreffende de besluitvorming over een behandeling bij een patiënt uit je praktijk met *motor control impairment*.

Tevens is per module de dagindeling uitgewerkt, wordt een korte samenvatting gegeven van het hoorcollege en zijn de doelstellingen en de leeractiviteiten voor dát hoorcollege opgesomd. Daar waar kennis moeilijk toegankelijk is of literatuur niet eenduidig is over bepaalde onderwerpen, biedt de opleiding ook leerstof aan via hoorcolleges. Tijdens de zelfstudie en werkgroepsbijeenkomsten wordt de onderzoekende rol van de student aangesproken.

Wat de leeractiviteiten betreft kan het gaan om: bestuderen van..., beoordelen van..., formuleren van vragen. Daarnaast wordt een overzicht van de werkzaamheden gegeven binnen de werkgroep waarvan de student deel uit maakt. Ter implementatie dient de student vervolgens (bijvoorbeeld) een patiënt te beschrijven uit de eigen praktijk die behandeld is volgens een KNGF richtlijn.

In een reflecterend commentaar, dat opgenomen wordt in het portfolio, geeft de student aan in hoeverre de richtlijn hem gesteund heeft bij het klinisch handelen of tekortschoot om optimaal te kunnen onderzoeken en behandelen.

In het gehanteerde didactische model is sprake van het verwerven van cognitieve, professionele en motorische vaardigheden en attitudevorming. Het geleerde wordt direct geïmplementeerd in de praktijk, zelfstandig (in de eigen praktijksetting), en onder begeleiding in de minikliniek en tijdens de stage onder begeleiding.

Interactie met het werkveld

Essentieel in het driejarig studieprogramma zijn niet alleen de kennis- en vaardighedencomponent, maar tevens de interactie tussen de opleiding en de werkplek van de student. Concreet worden studenten aangemoedigd om hun eigen praktijk in de opleiding 'te brengen', om problemen ter sprake te brengen tijdens werkgroepen en hierover van gedachten te wisselen met collega studenten en de docent.

Minikliniek

Interessant in dit verband is de start in het eerste studiejaar van een 'minikliniek'. Studenten zijn dan een aantal uren bij een stagebegeleider in de praktijk. Onder leiding van laatstgenoemde worden de competenties op het terrein van screenen en diagnostiek getraind bij een patiënt. Ook in het tweede jaar wordt de 'minikliniek' ingezet om de competentie op het terrein van 'diagnostiek en klinisch redeneren' te oefenen. De reguliere stage van de student start in het tweede studiejaar. Hij gaat dan twee dagen participeren in een praktijk onder leiding van een stagebegeleider. De doelstelling hierbij is om de competenties *screening*, diagnostiek en therapie bij patiënten verder te oefenen.

Studenten over de werkvormen

Uit de diverse evaluaties en de gesprekken met de studenten blijkt, dat de studenten tevreden zijn over het didactisch concept.

Facet 2.8. Beoordeling en toetsing

- Door de beoordelingen, toetsingen en examens wordt adequaat getoetst of de studenten de leerdoelen van (onderdelen van) het programma hebben gerealiseerd

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Toetsfilosofie SOMT

Eén van de uitgangspunten (zie hierna) die de opleiding hanteert, kan naar de mening van het auditteam als toetsfilosofie gelden: toetsing is voor de opleiding onlosmakelijk verbonden met het leerproces van de student. Toetsen staan niet op zich, maar zijn veel meer te beschouwen als feedback voor studenten en vormen een onderdeel van hun leerproces. Toetsen geven richting aan de leeractiviteiten van de student.

Toetsplan

MT heeft haar uitgangspunten voor toetsing beschreven in een toetsplan ('Toetsplan [toetsen en beoordelen] van de Master Manuele Therapie'). In dit toetsplan besteedt de opleiding aandacht aan het toetsbeleid, het toetsprogramma, de beoordeling, de programmering van de toetsen en feedbackmomenten per studiefase, de toetsing van elders verworven competenties, de toetsconstructie en de toetsafname.

In schemavorm zijn de leerdoelen per module gerelateerd aan de eindkwalificaties. Iedere module met de daarbij behorende leerdoelen bevat formatieve toetsen en een afsluitende summatieve toets. Per studiejaar zijn per module de verschillende type toetsen uitgewerkt. Bijvoorbeeld:

Studiejaar 1, Module 1. Deze module kent vijf formatieve toetsen: 1. Toetsing van een zoekactie in MEDLINE; 2. Toetsing van een screeningsproces; 3 en 4. Toetsing op manuele vaardigheden; 5. Toetsing van een deel van een *case report*.

Toetsvormen

De opleiding heeft in een tabel de verschillende toetsvormen beschreven. Tot de toetsvormen behoren: formatieve moduletoetsen-implementatieopdrachten, formatieve moduletoetsen-manuele vaardigheden, summatieve module toetsen, kennistoets, praktijkexamen en het *case report*.

De opleiding geeft aan dat formatieve toetsen vooral een activerende en sturende rol vervullen in het leerproces van de student. Als toetsvorm heeft de opleiding hierbij gekozen voor de implementatie- of praktijkopdracht die door de student in zelfstudietijd wordt uitgevoerd. De typerende manuele vaardigheidstoetsen kunnen zowel een implementatieopdracht betreffen of deel uit maken van een practicum. Met medestudenten voert de MT student dan opdrachten uit. Voor kennistoetsen geldt dat deze tijdens de contacturen worden afgelegd.

Toetsing in de praktijk is een belangrijk facet binnen alle opleidingen die de SOMT aanbiedt, zo ook voor de opleiding MT. Studenten werken tijdens hun studie als fysiotherapeut. Tijdens hun klinisch werk als fysiotherapeut zien studenten patiënten. Zij worden gestimuleerd om tijdens hun werk klinische symptomatologie te herkennen/observeren en in het kader daarvan voor de MT opleiding klinisch relevante vragen te stellen. Dergelijke klinische vragen worden tijdens de contactdagen omgezet in zoekvragen die worden besproken. Zo legt de opleiding een verbinding tussen de actuele klinische ervaring en de taken en opdrachten vanuit het onderwijs. De student brengt vanuit de eigen werksituatie casuïstiek in van eigen patiënten.

Toetsconstructie en toetsevaluatie

Het afdelingshoofd is binnen SOMT verantwoordelijk voor de toetsconstructie. Deze zorgt dat binnen de organisatie, i.c de opleiding MT toetsen worden ontwikkeld en studenten de gelegenheid krijgen om een toets te herkansen. Het afdelingshoofd is ook verantwoordelijk voor de kwaliteitseisen die SOMT aan de toetsen stelt, in het bijzonder voor de betrouwbaarheid en validiteit ervan. De monitorcommissie kan gevraagd en ongevraagd aanbevelingen doen wat betreft het toets- en beoordelingsbeleid.

Studenten ervaren subjectiviteit en variatie in de beoordeling van moduletoetsen en masterproefonderdelen door beoordelaars. Daarop heeft SOMT een notitie opgesteld waarin beschreven is op welke wijze zij uniformiteit bij het toetsen borgt. Dit is naar de mening van het auditteam op een adequate wijze gebeurd. De doelstelling is om de frequentie van het aantal open tekstopmerkingen over proces en inhoud in studentevaluaties over toetsen en de variatie onder beoordelaars tot een minimum te beperken.

Moduletoetsing

Elke module toetst MT na afloop summatief. Met behulp van een competentietoets gaat de opleiding na in welke mate de student het vereiste niveau beheerst. SOMT, en daarmee geldt dit ook voor de opleiding MT, heeft een aantal uitgangspunten geformuleerd op het terrein van toetsen. Eén van deze uitgangspunten heeft betrekking op het competentiegericht toetsen. Kennis, vaardigheden en houding worden gezamenlijk getoetst, uitgaande van een casus of praktijksituatie. In dit verband merkt de opleiding op dat kennis '... een voorwaardelijkheid' is, het '...neemt daarmee nog steeds een belangrijke plaats in' binnen de opleiding MT. Deze 'voorwaardelijke' kennis wordt door de opleiding ook nog eens apart getoetst.

Kwaliteit toetsen

Het auditteam heeft verschillende toetsen bestudeerd, waaronder moduletoetsen en kennistoetsen, en beschouwt deze als adequaat.

Examencommissie

Het hoofd van de Divisie Onderwijs, Onderzoek en Kwaliteitszorg benoemt de leden van de Examencommissie uit het personeel dat met het verzorgen van het onderwijs binnen de opleiding is belast. Bij deze benoeming wordt tevens aangegeven wie van de leden voorzitter is. De taken en bevoegdheden van de opleiding zijn voldoende uitgewerkt in de Onderwijs- en Examenregeling.

Studentenoordeel

Het auditteam heeft met studenten gesproken over de kwaliteit van de toetsen en hun tevredenheid rond de wijze van beoordeling. Daarnaast heeft het auditteam de uitkomsten bestudeerd van studentevaluaties rond de toetsing. Wat dit laatste aspect betreft constateert het auditteam dat deze evaluaties zeer informatief zijn door de wijze waarop de opleiding deze heeft uitgewerkt: tot op het niveau van het individueel gegeven antwoord van de student op de verschillende evaluatievragen.

De kwaliteit van toetsen beoordelen studenten als voldoende. Over de beoordeling zijn zij kritischer: deze lijkt op onderdelen te subjectief. Inmiddels heeft de opleiding wat betreft de beoordelingswijze concreet uitgewerkt hoe deze meer gestandaardiseerd kan worden en zijn er inmiddels maatregelen genomen op dit terrein. Het auditteam vindt de maatregelen op een adequate wijze uitgewerkt, maar stimuleert de opleiding hier blijvend aandacht aan te schenken in termen van optimalisatieprocessen.

3. Inzet van personeel

Facet 3.1. Eisen hbo

▪ Het onderwijs wordt voor een belangrijk deel verzorgd door personeel dat een verbinding legt tussen de opleiding en de beroepspraktijk

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Achtergrond docenten in het werkveld

Het auditteam constateert na bestudering van de cv's van docenten, dat verreweg de meeste docenten beschikken over jarenlange praktijkervaring als manueel therapeut. Ook combineren zij het parttime docentschap met het nog steeds uitoefenen van het beroep. Hierdoor blijven zij goed op de hoogte van wat zich in het werkveld afspeelt. Tutoren zijn minimaal Msc (of studierend daarvoor) in een relevant domein.

Docenten die betrokken zijn bij vaardigheidstraining van studenten, zijn zonder uitzondering zelf als manueel therapeut werkzaam. Vaardigheidsdocenten zijn minimaal Master Manueel Therapeut en werken minimaal twee dagen per week. De opleiding maakt gebruik van domeinexperts die ieder een deel van het vakgebied afdekken.

De opleiding zet gastdocenten in (enkele tientallen) die lessen verzorgen op specifieke vakgebieden. Naar de mening van het auditteam is dit een goede manier om studenten de gelegenheid te geven op de hoogte te blijven van de meest actuele ontwikkelingen in het beroepenveld en om te kunnen 'sparren' met ter zake kundige experts.

Relaties met het werkveld

Docenten aan de opleiding beschikken over een uitgebreid netwerk in het werkveld. Dit blijkt uit de gesprekken tijdens de audit en uit de cv's. De opleiding stimuleert en faciliteert medewerkers om scholing te volgen en symposia te bezoeken, zodat zij van de actuele ontwikkelingen binnen het vakgebied op de hoogte blijven. Het werkveld participeert in hoge mate in het onderwijs.

Oordeel studenten

Studenten geven aan dat zij tevreden zijn over de kennis van docenten van de praktijk. In dit verband merkt het auditteam op dat studenten er expliciet op wezen dat zij voor deze opleiding kozen omdat de kwaliteit van docenten goed is. Dat wil zeggen, zij beschikken over kennis van en inzicht in het werkveld en zij zijn op de hoogte van de laatste inzichten in het vakgebied. Daar waar de opleiding niet over specifieke vakkennis beschikt, worden gastsprekers uitgenodigd die naar de mening van de studenten goed geïnformeerd zijn.

Facet 3.2. Kwantiteit personeel

- Er wordt voldoende personeel ingezet om de opleiding met de gewenste kwaliteit te verzorgen

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Het auditteam merkt op dat de SOMT een student-docent ratio hanteert die duidelijk onder de ratio ligt die gebruikelijk is binnen het hbo. Concreet is de student-docent ratio voor deze opleiding 14:1. De meeste docenten beschikken over een *part time* aanstelling waarbij hun eigen wensen nadrukkelijk meewegen bij de omvang van hun aanstelling.

Een aantal oudere vaardigheidsdocenten zal in verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd de opleiding de komende vijf tot tien verlaten. Het werven en opleiden van nieuwe (vaardigheids)docenten heeft prioriteit binnen het management. Daarvoor is er in SOMT verband een beknopt 'Beleidsplan aanname en opleiding nieuwe docenten Manuele Therapie' (januari 2011) opgesteld dat door het auditteam is bestudeerd en als adequaat is beoordeeld.

Facet 3.3. Kwaliteit personeel

- **Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma**

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Vak-, onderwijs- en organisatorische kwaliteit

Het auditteam constateert na bestudering van alle cv's van de docenten en na studenten gehoord te hebben dat de opleiding beschikt over docenten die wat vakinhoud en vaardigheden betreft van goed niveau zijn. Binnen de SOMT, en daarmee ook binnen MT worden tutoren ingezet die beschikken over een wo-achtergrond én tevens beschikken over ervaring in het werkveld. Vaardigheidsdocenten beschikken over actuele ervaring in het werkveld, i.c. zijn hier zelf werkzaam. Enkele MT docenten beschikken over onderwijservaring binnen het Hoger Onderwijs.

Duidelijk is dat bij dit type paramedische opleidingen sprake is van docenten (en studenten) die beschikken over intrinsieke motivatie om zich verder te bekwamen in hun vakgebied. Studenten stijgen in de opleidings- en beroepskolom om uiteindelijk te promoveren. Ook binnen SOMT is dit het geval: als fysiotherapeut opgeleide docenten die een wo-opleiding volgen. Voor enkele medewerkers geldt dat zij vervolgens promoveren.

Scholing

Binnen de opleiding is aandacht voor individuele en gezamenlijke ontwikkeling. Zo kunnen medewerkers tijdens de functioneringsgesprekken hun scholingswensen uiten. Regelmatig zijn gastdocenten aanwezig om actuele thema's door te nemen met de docenten. Het bezoeken door docenten en overige SOMT medewerkers van congressen leidt tot input tijdens overleg van de Divisie OOK en tijdens overleg met module coördinatoren. De opleiding schakelt domeindeskundigen in die *journal clubs* houden en de uitkomsten verspreiden onder docenten.

De scholing in specifieke vaardigheden is gericht op manueel therapeutisch-technische vaardigheden en klinisch redeneren. De scholing in *evidence based practice* richt zich op het zoeken, lezen en interpreteren van artikelen uit relevante tijdschriften en het leren bijhouden van vakkennis, geordend in een voor de betrokken medewerker overzichtelijk systeem.

Concrete voorbeelden van scholing, zoals af te leiden valt uit het 'Beleidsplan kwaliteitsbevordering docenten Master Manuele Therapie', betreffen *evidence based practice* (juni 2010 en februari/maart 2011), *Skills* wervelkolom en extremiteiten (april, juni en december 2010) en klinisch redeneren (voorjaar 2011). Het auditteam heeft de module *Evidence based practice* voor docenten bestudeerd en beoordeelt deze als relevant voor docenten.

Borging kwaliteit personeel

Tijdens de audit is gebleken dat de opleiding er goed voor zorgt, dat alle medewerkers kwaliteit leveren in hun werk. Bij deze 'kwaliteitsslag' is het management van de SOMT nadrukkelijk betrokken. Zij begeleiden en sturen medewerkers aan en maken met hen afspraken over te behalen resultaten en (nog) te ontwikkelen competenties. De opleiding kent een cyclus van functionerings- en beoordelingsgesprekken. Het auditteam heeft het formulier bestudeerd dat de basis vormt voor het functioneringsgesprek en beoordeelt dit als adequaat waarbij voldoende aandacht is voor wensen/ontwikkelingsmogelijkheden van de betrokken medewerker.

Interne scholing draagt er zorg voor dat docenten beschikken over voldoende didactische/onderwijskundige vaardigheden. Waar nodig worden docenten dan bijgeschoold.

Tevredenheid medewerkers

Uit het gesprek dat het auditteam heeft gevoerd met medewerkers van de opleiding is gebleken dat zij tevreden zijn over de ontwikkelingsmogelijkheden binnen hun werk en tevreden zijn over de SOMT als werkgever. In de regel hebben medewerkers een eigen praktijk en zien zij het docentschap bij de SOMT en de opleiding MT als een interessante aanvulling op hun werkzaamheden; intrinsieke motivatie staat hierbij dan centraal, het verhoogt de arbeidssatisfactie.

Studenten over docenten

Studenten zijn tevreden over het vakinhoudelijk niveau van hun docenten, over hun kennis van het werkveld en hun didactische kwaliteiten. Op een schaal van 1-10 geven zij docenten een cijfer 7,6 zo blijkt uit evaluatieonderzoek van SOMT.

4. Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

- Huisvesting en materiële voorzieningen zijn toereikend om het programma te realiseren

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Gebouw

SOMT beschikt op de locatie in Amersfoort, op loopafstand van het NS-station Amersfoort Schothorst, over drie ruim bemeten gebouwen. De gebouwen zijn goed onderhouden en toegesneden op de eisen van de SOMT. Zo beschikken de gebouwen over twee collegezalen (150-300 zitplaatsen), zeven vaardigheidslokalen voorzien van behandel tafels en één lokaal met *one way* beglazing. Er zijn twaalf onderwijslokalen voor studenten en vijf vergaderlokalen.

De SOMT heeft duidelijk ambities om een kenniscentrum te worden op de terreinen waarvoor zij onderwijs verzorgt. Gesproken wordt in dit verband over een 'center of excellence'. De hiervoor beoogde infrastructuur is het auditteam getoond tijdens een rondgang door de drie gebouwen. Binnen de infrastructuur is tevens ruimte gereserveerd voor een diagnostische centrum en een onderzoekscentrum.

ICT

Ten tijde van de audit 'lag het netwerk er uit'. Het auditteam kon daardoor op dat moment niet zelf 'het netwerk op' zoals docenten en studenten dat gewoon zijn. In een vervolfbezoek heeft een delegatie van het auditteam aan de hand van een demonstratie van het systeem geconstateerd dat er sprake is van een goed functionerende digitale leeromgeving, SOMTel, hetgeen ook tijdens de gesprekken met docenten en studenten door het auditteam is vastgesteld. Binnen deze intranetvoorziening kunnen studenten informatie uitwisselen (zij komen uit het hele land, of het buitenland), worden opdrachten verspreid en ingeleverd en kunnen docenten correcties op geleverde producten versturen. Het systeem biedt tevens toegang tot de relevante wetenschappelijke vakliteratuur. De pc's waar studenten over kunnen beschikken, maken gebruik van reguliere software alsmede van een statistisch pakket.

Mediatheek/ bibliotheek

Tot een aantal jaren geleden hadden SOMT studenten toegang tot de bibliotheek van de Universiteit Maastricht. Omdat gebruikers daar niet tevreden over waren, is gekozen voor de bibliotheekvoorziening van de VU in Brussel.

Studenten over voorzieningenniveau

Studenten zijn tevreden over de fysieke- en de ICT voorzieningen. Bereikbaarheid is goed, de culinaire voorzieningen zijn inmiddels op orde en de bereikbaarheid en beschikbaarheid van vakliteratuur is goed.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

- De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten zijn adequaat met het oog op de studievoortgang
- De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten sluiten aan bij de behoefte van studenten

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Studentenpopulatie en studiebegeleiding

Aan de SOMT studeren studenten die al een opleiding gevolgd hebben, in de regel op tenminste hbo-niveau. Studenten zijn ouder en beschikken over ruime werkervaring. Dat heeft consequenties voor de wijze waarop SOMT de studiebegeleiding vorm heeft gegeven. Volwassen studenten die de opleiding MT volgen hebben in de regel geen behoefte aan begeleiding zoals die plaatsvindt op reguliere onderwijsinstellingen. Veel meer is hier sprake van het eigen initiatief van de student. Dit laatste is dan ook het uitgangspunt van de begeleiding. In ieder geval, zo is het auditteam gebleken, voldoet deze begeleiding aan de wensen van de studenten: als zij behoefte hebben aan begeleiding, dan melden zij zich bij de studieadviseur en krijgen het.

Studieadviseur

Een studieadviseur houdt zich bezig met het geven van voorlichting en opleidingsgerichte informatie. Zo geeft de studieadviseur inlichtingen over vakken, planning en adviseert deze bij de oriëntatie op een vervolgopleiding (bijvoorbeeld een wo-opleiding). Bij dit laatste kunnen ook docenten, management of gastdocenten betrokken zijn, omdat zij vaak kennis hebben van specifieke vakgebieden en opleidingen. Ook in geval van studievertraging kan de studieadviseur uitkomst bieden. Tevens bewaakt hij de studievoortgang en kan hij studenten oproepen voor een gesprek indien sprake is van studievertraging. In overleg met de student kan de studieadviseur dan een studietraject uitstippelen.

De opleiding heeft tijdens de audit laten zien, dat zij daar veel aandacht aan besteedt om te voorkomen dat studenten ongewenst lang met hun studie bezig zijn. Het afgelopen jaar heeft de opleiding ook sterk ingezet op individuele begeleiding van studenten.

Studenten over de studiebegeleiding

Studenten geven aan dat zij zichzelf in hoge mate verantwoordelijk achten voor de studievoortgang en voor de mate waarin zij een beroep doen op studiebegeleiding door de opleiding. Studenten ondersteunen elkaar ook tijdens de opleiding. De begeleiding die de opleiding biedt, hetzij via direct contact met de begeleider, hetzij via de digitale leeromgeving, voldoet.

Informatievoorziening aan studenten

Voor de informatievoorziening aan studenten beschikt de opleiding over een digitale leeromgeving, SOMTel. Het voorziet in de uitwisseling van informatie tussen docenten en studenten. Over het algemeen, zo geven studenten aan, functioneert het voldoende, soms 'ligt het systeem eruit'. Inmiddels heeft SOMT maatregelen genomen om de beschikbaarheid en de functionaliteit van SOMTel verder te verbeteren. Een verantwoordelijke functionaris is hiermee belast en zal op korte termijn met verbetervoorstellen komen die op haalbaarheid getoetst zullen worden. De verwachting is dat dit kalenderjaar de voorziening goed functioneert.

5. Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

- De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Sturing van en bronnen voor kwaliteitszorg

Was het auditteam dat de MT opleiding in 2006 beoordeelde van mening dat 'het systeem van kwaliteitszorg voldoende elementen bevat om in de praktijk uit te groeien tot een systematische geheel van continue kwaliteitsverbetering', het auditteam in 2011 oordeelt dat de opleiding hierin in belangrijke mate geslaagd is.

De SOMT hecht veel waarde aan een goed functionerend kwaliteitszorgsysteem. Naar de mening van het auditteam is dit terecht gelet op het feit dat men te maken heeft met een kritische groep studenten die in hun opleiding investeren, zowel financieel als in tijd.

De SOMT hanteert een kwaliteitszorgcyclus die gebaseerd is op de PDCA-cyclus. Kort samengevat houden het Divisiehoofd onderwijs en de kwaliteitsfunctionaris binnen SOMT zich bezig met P en D, de afdelingshoofden met A en P, de ontwerpers van het MT curriculum met D en studenten, docenten, de monitorcommissie, stagebegeleiders, alumni en de wetenschappelijk raad met de C. Wij merken op dat de taken van de monitorcommissie sterke gelijkenis vertonen met het takenpakket van een opleidingscommissie binnen een hogeschool.

Binnen de SOMT organisatie zijn meerder PDCA-cycli te onderscheiden waarbij kwaliteitsregistraties het vertrekpunt vormen en kunnen leiden tot verbeteracties.

Verantwoordelijk is de kwaliteitsfunctionaris die de PDCA-cyclus aanstuurt, de uitkomsten van evaluaties analyseert, deze bespreekt met het management, waaronder het opleidingshoofd, en in overleg verbeteracties formuleert, in gang zet en de voortgang ervan bewaakt. Het management blijft overigens eindverantwoordelijk voor de kwaliteitszorg binnen de organisatie.

Als essentieel beschouwt het auditteam de overlegstructuur waarbij het Divisiehoofd Onderwijs, de kwaliteitsfunctionaris en de hoofden van de verschillende opleidingen, waaronder MT, betrokken zijn. Hier wordt overleg gevoerd over evaluaties en werkt men concrete verbeterplannen uit.

Input voor verbeteracties zijn afkomstig van studenten, stagebegeleiders, het werkveld en de monitorcommissie.

Streefdoelen

Het auditteam stelt vast dat de SOMT, i.c. de opleiding MT, in het 'Kwaliteitszorgplan SOMT-Divisie Onderwijs' aandacht besteedt aan streefdoelen en deze concreet formuleert. In een overzichtelijk schema zijn de streefdoelen geplaatst naast de kritische succesfactoren, de prestatie-indicatoren, de norm en de verantwoordelijke binnen SOMT. De toetsbare kwaliteitsdoelen komen voort uit de missie van de SOMT en haar visie op onderwijs. Er worden door SOMT vijf hoofdstreefdoelen geformuleerd die het auditteam als relevant voor de opleiding MT beschouwt.

Evaluatie instrumenten

SOMT neemt haar populatie studenten zeer serieus. Daarom wordt veel waarde gehecht aan evaluaties van studieonderdelen door studenten. Dit vindt plaats op een geformaliseerde wijze via de studentevaluaties, maar ook via minder geformaliseerde kanalen waaronder informeel overleg tussen studenten en docenten of studenten en leidinggevenden van de opleiding MT.

Opgemerkt moet worden dat de respons bij student/evaluaties laag is. Gemiddeld ligt dit volgens de opleiding op 25 procent. De opleiding wijst er op dat de oorzaak gelegen kan zijn in de onbekendheid bij studenten met het evalueren via SOMTel. Daarnaast, zo geven studenten aan, volgen zij in de regel de informele route indien zij kwaliteitsperikelen constateren waarna de opleiding kan besluiten maatregelen te nemen. Inmiddels heeft SOMT er voor gekozen vanaf 2011 een nieuw software systeem in te zetten bij evaluaties. Dit systeem 'draait' en in de loop van dit kalenderjaar worden de eerste resultaten verwacht. Het auditteam vindt het van belang dat naast het informele ook het formele systeem van student evaluaties goed functioneert.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

▪ De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan de realisatie van de streefdoelen

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Na de evaluaties

Het auditteam constateert dat de SOMT en daarmee de opleiding MT verbeteringsgericht opereert. Sinds de audit in 2006 (Toets Nieuwe Opleiding) is er hard aan gewerkt om van de MT opleiding een goed in de markt gepositioneerde masteropleiding te maken. Veel verbetermaatregelen zijn recent ingezet. Voorbeelden hiervan zijn:

- *Het vergroten van de uniformiteit onder docenten.* Dit traject omvatte drie typen interventies om zo de uniformiteit onder MT docenten in het doceren en toetsen te vergroten. De opleiding wil vaste teams inroosteren per module. Tenslotte is er sprake van gezamenlijk voorbespreken van de modulecoördinator en vaardigheidsdocenten om te komen tot 'standaardisatie van manuele vaardigheden'.
- *Uniformiteit bij competentietoetsen.* Om de interbeoordelaar betrouwbaarheid te vergroten, heeft de opleiding een aantal maatregelen genomen waaronder het organiseren van een 'consensusbijeenkomst' onder beoordelaars en begeleiders. Ook zal dit kalenderjaar een toetstraining worden aangeboden.
- *Het gebruik van SOMTel.* De verantwoordelijke functionaris voor SOMTel is extra beschikbaar, er is een instructie(film) ontwikkeld over het gebruik van SOMTel en de digitale bibliotheek, de server is vernieuwd en het ICT team van SOMT is met één fte uitgebreid.
- *Informatievoorziening.* Twee nieuwe medewerkers zorgen ervoor dat de informatievoorziening sterk verbetert; zo is er inmiddels een SOMT nieuwsbrief die belanghebbenden op uniforme wijze moet informeren over belangrijke ontwikkelingen.
- *Voorzieningen.* Dit had betrekking op de kwaliteit van de lunches die niet door alle studenten gewaardeerd werd. Een nieuw cateringbedrijf zorgt er voor dat dit aspect thans op orde is, zo gaven studenten aan.

Beheer van de verbetercyclus

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de SOMT, en daarmee de MT opleiding, zorgt voor een gestructureerd verloop van de verbetercyclus met betrekking tot het plannen, uitvoeren en monitoren van de verbeteracties.

Zoals hiervoor onder facet 5.1 is vermeld, heeft de SOMT binnen de kaders van de PDCA-cyclus beschreven wie, waarvoor verantwoordelijk is. Betrokken partijen komen bijeen om op basis van de bevindingen van de kwaliteitscoördinator aspecten van kwaliteitszorg te bespreken.

Studentenoordeel over verbeteringen

Studenten geven aan dat zij tevreden zijn over het open oor dat zij bij de opleiding vinden als het gaat om verbetermaatregelen. Indien er sprake is van overtuigende argumenten van de kant van studenten, worden snel maatregelen genomen.

Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

▪ Bij de interne kwaliteitszorg zijn medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Communicatie

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding relevante partijen betreft bij de interne kwaliteitszorg. Concreet: studenten, modulecoördinatoren, werkveld, stagebegeleiders en de monitorcommissie zijn hierbij betrokken.

- Studenten evalueren na iedere module. De kwaliteitsfunctionaris bevroegt steekproefsgewijs studenten op inhoudelijke maar ook organisatorische aspecten van de opleiding. Alle evaluaties worden gerapporteerd aan het hoofd van de Divisie OOK.
- Modulecoördinatoren evalueren het onderwijs en de toetsing als product, als een proces en op het aspect organisatie. Hierbij is input vanuit de docenten van belang.
- De opleiding beschikt over uitgebreide contacten met het werkveld. Hiertoe behoort niet alleen de beroepsvereniging maar ook praktiserende therapeuten. Het feit dat de studentenpopulatie bestaat uit fysiotherapeuten betekent dat ook zij waardevolle input kunnen leveren over ontwikkelingen in het werkveld.
- Stagebegeleiders vullen na afloop van een stage een enquête in waarbij het competentieniveau van de student en organisatorische aspecten centraal staan. Stagebegeleiders worden nadrukkelijk door de opleiding geïnformeerd over verbeteracties.
- In de monitorcommissie hebben studenten, docenten en stagebegeleiders zitting. Zij geven gevraagd en ongevraagd advies over onderwijszaken.

De opleiding wil een wetenschappelijke raad installeren die gevraagd en ongevraagd adviseert over de kwaliteit van de opleiding. Aanspreekpunt hierbij is de kwaliteitsfunctionaris. Deze raad zal bestaan uit twee leden met vakinhoudelijke ervaring in de gezondheidszorg, eventueel aangevuld met een didactische component.

Studenten en docenten over kwaliteitscultuur

Studenten en docenten geven aan tevreden te zijn over de wijze waarop zij betrokken zijn bij de interne kwaliteitszorg van de opleiding, zo blijkt uit de gesprekken tijdens de audit.

6. Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

- De gerealiseerde eindkwalificaties zijn in overeenstemming met de nagestreefde eindkwalificaties qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen

Oordeel: voldoende

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

Ten aanzien van het gerealiseerd niveau merkt de opleiding op dat SOMT afgestudeerden kunnen instromen in universitaire vervolgoopleidingen waaronder de opleiding Master Manuele Therapie van de VU in Brussel (VUB) en de Master *Evidence Based Practice* van de UvA. Bij de VUB hoeven afgestudeerden van de SOMT niet eerst de pre-master van een jaar te doorlopen.

Het beroepenveld is nadrukkelijk betrokken bij de beoordeling van studenten in het kader van stages. Studenten dienen deze stage met ten minste een voldoende score af te sluiten om een diploma te krijgen. Ook is het beroepenveld betrokken bij het praktijkexamen 'onderzoeken en behandelen'. De student dient hier zijn kennis en vaardigheden te gebruiken om te komen tot een goede diagnose en een behandelplan bij een patiënt.

De Masterproef

Iedere MT student die afstudeert doet dit op basis van een Masterproef. Deze bestaat uit een aantal onderdelen: het *case report*, een implementatieproject/implementatie artikel, twee vaardigheidstoetsen en een communicatieopdracht.

Het auditteam heeft voorafgaand aan de audit een overzicht ontvangen van 25 afstudeerwerken bestaande uit een lijst *case reports* en een lijst implementatie artikelen. Hobéon heeft de beide externe auditoren gevraagd uit deze lijst een aantal afstudeerwerken te kiezen (*case reports* én implementatie artikelen) en deze vooraf te bestuderen. Het auditteam heeft voorafgaand aan de audit acht *case reports* bestudeerd alsmede enkele implementatie opdrachten. Tijdens de audit zijn nog additioneel verschillende *case reports* en implementatieopdrachten bestudeerd. Zie hierna voor het oordeel van het auditteam over de afstudeerwerken.

Daarnaast heeft het auditteam de beoordelingslijst bestudeerd voor het *case report*, waaronder de criteria betreffende de inhoud. Bovendien is de beoordelingslijst bestudeerd voor het verslag van het implementatieproject met daarin opgenomen de criteria betreffende de inhoud. Wat betreft de normering/cesuur bij de beoordeling van het *case report* geeft de opleiding aan dat deze met ingang van het studiejaar 2011/12 gebeurt op basis van de scores: goed/voldoende/onvoldoende.

De student wordt bij het schrijven van zijn *case report* begeleid door één docent. Het eindproduct wordt beoordeeld door één docent. Het schriftelijk oordeel van deze docent, alsmede de ingevulde beoordelingslijst wordt steekproefsgewijs beoordeeld door het hoofd van MT. Een tweede oordeel wordt standaard uitgevoerd in geval er sprake is van een score onvoldoende. SOMT onderzoekt of het organisatorisch haalbaar is om zowel de *case reports* als de implementatieopdrachten door twee docenten te laten beoordelen. Het auditteam ondersteunt deze actie.

Door middel van het *case report* toont de student aan dat deze in staat is om praktijkgericht onderzoek uit te voeren en te beschrijven. Literatuuronderzoek maakt deel uit van de onderbouwing door de student van zijn handelen en bevindingen. Bij de beoordeling maakt de opleiding gebruik van een speciaal ontwikkelde criteriumlijst.

Het implementatieproject eist van de student dat deze in staat is om een brug te slaan tussen de resultaten van wetenschappelijk onderzoek en het eigen handelen. De student implementeert een product van bewezen wetenschappelijke waarde onder collegae uit het werkveld en presenteert schriftelijk en mondeling het plan van aanpak en de resultaten. Dit project leidt tot een implementatie artikel. Ook hiervoor geldt dat de student relevante wetenschappelijke literatuur op zijn vakgebied als onderbouwing gebruikt.

Oordeel auditteam afstudeerwerken

Het auditteam concludeert unaniem dat de *case reports* en de implementatieartikelen het hbo-master niveau representeren. De diepgang is voldoende alsmede het gebruik van relevante internationale literatuur. Uit de *case reports* blijkt dat studenten beschikken over voldoende vakinhoudelijke kennis. Uit de implementatieopdrachten blijkt dat studenten eveneens beschikken over voldoende vaardigheden en de relatie kunnen leggen tussen hun theoretische kennis en de implicaties hiervan voor hun manueel therapeutische handelingen.

De beoordeling is niet altijd eenduidig. Dat wil zeggen dat de wijze waarop het oordeel tot stand is gekomen niet altijd goed herleidbaar is. Case reports met een onvoldoende score heeft het auditteam niet gezien omdat pas bij een voldoende score studenten aan de eisen voldoen. De scores liggen tussen een 6 en een 9. In een aantal gevallen was het auditteam het eens met het cijfer, in een aantal andere gevallen niet helemaal. Het auditteam komt niet tot een onvoldoende score bij de door haar bestudeerde eindwerkstukken.

De beoordeling van de masterproefonderdelen case report en het implementatie artikel gebeurt op basis van zg. 'criteriumlijsten'. Het auditteam beschouwt deze lijsten als adequaat, zowel wat inhoud als wat vormgeving betreft. De totaalscore wordt uitgedrukt in een cijfer van 1-10 dat tot stand komt door de scores op de afzonderlijke criteria op een vijf puntsschaal. Ieder criterium van de lijst is in de docentenhandleiding omschreven met minimale voorwaarden waaraan voldaan moet zijn. Indien niet aan zo'n voorwaarde is voldaan, wordt het betreffende item, en dus de totaalbeoordeling, als onvoldoende beoordeeld.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

- Voor het onderwijsrendement zijn streefcijfers geformuleerd in vergelijking met relevante andere opleidingen
- Het onderwijsrendement voldoet aan deze streefcijfers

Oordeel: goed

Het oordeel van het auditteam is gebaseerd op onderstaande overwegingen.

Overwegingen

De MT opleiding heeft in een duidelijk overzicht de kwantitatieve gegevens gepresenteerd. Hierbij direct in het oog springend zijn de instroom- en doorstroomgegevens van deze opleiding. Ter illustratie: van het cohort 2005-2006 haalden 126 studenten van de 144 het derde jaar, van het daaropvolgende cohort 182 van de 192 studenten en van het cohort 2008-2009 194 van de 206 studenten.

Uiteindelijk behaalden 113 studenten van het cohort 2005-2006 (instroom 144) het diploma binnen de reguliere studiekeerperiode van drie jaar. Van het daaropvolgende cohort (instroom 192 studenten) behaalden 142 binnen drie jaar hun masterdiploma en van het cohort 2007-2008 (instroom 192 studenten) 159 studenten. *Benchmarken* we deze cijfers met andere opleidingen binnen het hbo dat is het onderwijsrendement zonder meer als 'goed' te kwalificeren met slagingspercentages na drie studiejaar in deeltijd van rond de 80 procent.

6. OORDEELSCHEMA

Hbo-masteropleiding Manuele Therapie Deeltijd		
Onderwerp / Facet	Oordeel	
1. Doelstellingen Opleiding		V²
1.1. Domeinspecifieke eisen	G	
1.2. Niveau Master	G	
1.3. Oriëntatie hbo	G	
2. Programma		V
2.1. Eisen hbo	G	
2.2. Relatie tussen doelstellingen en inhoud programma	G	
2.3. Samenhang programma	V	
2.4. Studielast	V	
2.5. Instroom	V	
2.6. Duur	V	
2.7. Afstemming tussen vormgeving en inhoud	G	
2.8. Beoordeling en toetsing	V	
3. Inzet van Personeel		V³
3.1. Eisen hbo	G	
3.2. Kwantiteit personeel	G	
3.3. Kwaliteit personeel	G	
4. Voorzieningen		V⁴
4.1. Materiële voorzieningen	G	
4.2. Studiebegeleiding	V	
5. Interne Kwaliteitszorg		V⁵
5.1. Evaluatie resultaten	G	
5.2. Maatregelen tot verbetering	V	
5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	G	
6. Resultaten		V⁶
6.1. Gerealiseerd niveau	V	
6.2. Onderwijsrendement	G	
Samenvattend oordeel		V

- 2 Op dit onderwerp heeft de opleiding de extra aantekening 'goed' behaald, zie hiervoor de beslisregels in Bijlage IV.
- 3 Op dit onderwerp heeft de opleiding de extra aantekening 'goed' behaald, zie hiervoor de beslisregels in Bijlage IV.
- 4 Op dit onderwerp heeft de opleiding de extra aantekening 'goed' behaald, zie hiervoor de beslisregels in Bijlage IV.
- 5 Op dit onderwerp heeft de opleiding de extra aantekening 'goed' behaald, zie hiervoor de beslisregels in Bijlage IV.
- 6 Op dit onderwerp heeft de opleiding de extra aantekening 'goed' behaald, zie hiervoor de beslisregels in Bijlage IV.

Gelet op bovenstaand oordeelschema adviseert Hobéon Certificering de NVAO de hbo-masteropleiding Manuele Therapie, verzorgd door de Stichting Opleidingen Musculoskeletale Therapie, Crohonummer: 70099, in de variant deeltijd, te accrediteren.

7. BIJLAGEN

BIJLAGE I Programma en gesprekspartners

Programma- audit opleiding Manuele Therapie (15 maart 2011)

Lokaal	Tijd	Gesprekspartners	Auditoren	Onderwerpen
	08.15 – 08.30	Hr. W.A.H.M. Smeets, MSc, algemeen directeur	Auditteam	Inloop en ontvangst
	08.30–09.15		Auditteam	Voorbespreking
	09.15 – 10.00	Managementteam Hr. W. Smeets, MSc, algemeen directeur Hr. Dr. M.A. Schmitt, Hoofd Divisie Onderwijs, Onderzoek, Kwaliteitszorg Mevr. Dr. C.D. Schröder, Hoofd afdeling Onderzoek	Auditteam	Kennismaking Definitieve vaststelling programma Strategisch beleid, visie, missie Vertrouwenspersoon Marktpositie en instroom Internationalisering / Lectoraat / Innovatie Kwaliteitszorg Relatie beroepenveld Personeel / Deskundigheidsbevordering Resultaten / rendementen Alumnibeleid Assessmentsystematiek
	10.00 – 11.00	Curriculum- en examencommissie commissie Manuele Therapie Hr. Dr. M.A. Schmitt Hr. Drs. E. van Trijffel Hr. R. Kan, modulecoördinator Hr. P. Weerman, modulecoördinator Hr. M. Robijns, modulecoördinator Hr. Drs. F. Wagener, modulecoördinator	Auditteam	Onderwijsontwikkeling Studeerbaarheid, studielast Gerealiseerd niveau Toetsen en beoordelen Bezwaar en beroep Stage Vrijstellingen en EVC
	11.00 – 11.15	<i>Pauze</i>	Auditteam	<i>Interne terugkoppeling, verificatie</i>
	11.15 – 11.45	Kwaliteitszorg Hr. Dr. M.A. Schmitt, Hoofd Divisie Onderwijs, Onderzoek, Kwaliteitszorg Mevr. Drs. P. Arnold, Hoofd afdeling Kwaliteitszorg Hr. Drs. E. van Trijffel, Hoofd opleiding Master Manuele Therapie Mevr. Dr. I. Lamé, Hoofd opleiding Master Bekkenfysiotherapie	Auditteam	Innovatie Relatie beroepenveld
	11.45 – 12.15	Rondleiding voorzieningen en mediatheek Mevr. H. Bertrands Mevr. S. van Alfen	Auditteam	Studentenwerkplekken Universiteitsbibliotheek/SOMTel Servicedesk
	12.15 – 12.45	<i>Lunch auditteam</i>		
	12.45 – 13.45	Werkveldvertegenwoordigers Manuele Therapie Mevr. J. van Dongen, MMT Hr. P. Koekenbier, MMT Mevr. Drs. G. Bangma, MMT Mevr. M. de Graaff, MMT Mevr. H. Nes, MMT Hr. M. Okkerse, MMT	Auditteam	Evaluatie van resultaten Maatregelen tot verbetering Betrekken van medewerkers, studenten, alumni werkveld
	13.45 – 14.45	Docenten Manuele therapie Mevr. Dr. W. Scholten-Peters Hr. Drs. R. Wingbermhle Hr. Drs. H. van Ettekoven Hr. Drs. H. Herik Hr. Drs. T. Schambergen Hr. M. Stenneberg Hr. J. Simons		Relatie beroepenveld Curriculum Toetsen en beoordelen Instroom Stage en afstuderen Internationalisering Deskundigheidsbevordering Studie(loopbaan)begeleiding

Lokaal	Tijd	Gesprekspartners	Auditoren	Onderwerpen
	14.45 – 15.00	Pauze auditteam		
	15.00 – 15.45	Studenten opleiding Manuele Therapie Mej. B. Metzelaers, MMT i.o. Mej. J. Jonker, MMT i.o. Hr. D. Grimbergen, MMT i.o. Hr. B. de Leeuw, MMT i.o. Hr. T. Smits, MMT i.o. Hr. W. Nieuwenhuijs, MMT i.o.	Auditteam	Informatievoorziening Aansluiting vooropleiding, toelating Toetsen en beoordelen Studiebegeleiding Praktijkcomponent in de opleiding Studeerbaarheid, studielast Materiële voorzieningen
	15.45 – 16.15	Interne terugkoppeling, verificatie en bepaling <i>pending issue</i> /verdieping en/of additionele onderwerpen	<i>Auditteam</i>	
	<i>16.15 – 16.45</i>	Nader te bepalen gesprekspartners	<i>Auditteam</i>	
	<i>16.45 – 17.30</i>	Intern overleg en bepaling voorlopige beoordeling	<i>Auditteam</i>	

BIJLAGE II Kwantitatieve gegevens van de opleiding

Studentenaantallen

Studenten driejarige hbo-master Manuele Therapie

	deeltijd
Aantal studenten 2009 (bij meerdere lesplaatsen hier alle lesplaatsen noemen)	
Instream studenten	
2009	224
2008	206
2007	192
2006	192
Vooropleiding studenten	hbo bacheloropleiding

Studenten tweejarige hbo-master Manuele Therapie

	deeltijd
Aantal studenten 2009 (bij meerdere lesplaatsen hier alle lesplaatsen noemen)	
Instream studenten	
2009	110
2008	85
2007	24
Vooropleiding studenten	hbo bacheloropleiding

Docenten

Aantal aan de opleiding verbonden docenten	52
Aantal fte	8,8
Docent – student ratio per variant	1:14
Aantal docenten tevens werkzaam in beroepspraktijk	50

Aantal docenten met een master <i>in science</i> opleiding	24
Aantal docenten met een Phd	5

Rendementen

Rendementsgegevens driejarige hbo-master Manuele Therapie

Diplomarendement in aantallen (diploma binnen drie jaar)	aantal
cohort 2005-2008	113
cohort 2006-2009	142
cohort 2007-2010	159

Rendementsgegevens tweejarige hbo-master Manuele Therapie

Diplomarendement in aantallen (diploma binnen twee jaar)	aantal
cohort 2005	178
cohort 2006	40
cohort 2007	10

Contacturen

Definitie: Aantal uren waarbij de student contact heeft met de docent.

Driejarige hbo-master Manuele Therapie

contacturen	deeltijd
1 ^e leerjaar	176
2 ^e leerjaar	160
3 ^e leerjaar	160

Tweejarige hbo-master Manuele Therapie

contacturen	deeltijd
1 ^e leerjaar	104
2 ^e leerjaar	98

BIJLAGE III Curricula Vitae en onafhankelijkheidsverklaringen

De heer drs. G.J. Stoltenborg

Hans Stoltenborg studeerde psychologie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam en was al gedurende zijn studie werkzaam in projecten op het terrein van onderwijs en opleiding. Na een aantal jaren in de onderwijsresearch werkte hij op het gebied van het post-hbo en andere vormen van commerciële dienstverlening vanuit onderwijsinstellingen. Door een stationering in Brussel leerde hij de EU en het internationale projectenbeleid goed kennen. De afgelopen jaren werkt hij vanuit het kantoor in Den Haag op onderwerpen als marktonderzoek, ontwikkeling van nieuwe opleidingen, competentiegericht leren, kwaliteitszorg en accreditatie. Ook voert hij het projectmanagement van innovatieprojecten en is hij betrokken bij internationale onderwijsprojecten. Hij heeft als onderwijsdeskundige en lead-auditor deelgenomen aan verschillende accreditatie audits binnen het hoger onderwijs.

Mevrouw M. Bot MSc

Monique Bot is manueel therapeut en kinderfysiotherapeut. Zij behaalde haar MSc Manuele Therapie aan de Vrije Universiteit van Brussel. Zij is thans werkzaam in het Gezondheidscentrum Floriande te Hoofddorp. Daarnaast is zij actief als bestuurslid van de Nederlandse Vereniging voor Manuele Therapie en heeft ze de portefeuille onderwijs. Zij is in die hoedanigheid verantwoordelijk geweest voor het opstellen van het nieuwe Beroepscompetentieprofiel Manueel Therapeut (Utrecht, december 2009). Zij is tevens betrokken geweest bij de totstandkoming van de *standards* van de International Federation of Orthopaedic Manipulative Psycical Therapists (IFOMPT). Mevrouw Bot heeft verschillende (internationale) functies bekleed op en rond het terrein van de manuele therapie. Momenteel is zij binnen haar functie voor de NVMT, voorzitter van de werkgroep monitoring opleidingen Manuele Therapie op basis van de aanbevelingen van het Standards Committee van de IFOMPT.

De heer prof. dr. F. Staes

De heer Staes studeerde aan de K.U. Leuven Rehabilitation Sciences and Physiotherapy en studeerde af in 1993 als licentiaat in de Motorische Revalidatie en Kinesitherapie. Daarnaast finaliseerde hij in de periode 1993-1994 de academische lerarenopleiding aan deze universiteit. Na finalisatie van zijn doctoraat in 1999, is hij sinds 2001 docent binnen de K.U. Leuven en sinds oktober 2005 is hij hoofddocent binnen de K.U. Leuven bij de Faculteit Revalidatie- en Bewegingswetenschappen. Sinds 2001 is hij als (co)promotor betrokken bij promotietrajecten binnen deze faculteit. Zijn onderzoek richt zich voornamelijk op spieractivatie en posturale controle bij enkel-, knie- en heuppatiënten, maar bijkomend geeft hij methodologische ondersteuning bij onderzoek op het terrein van risicofactoren rond knie-osteoarthrose en de nabehandeling van patiënten met endeldarmkanker. Hij is lid geweest van de algemene doctoraatscommissie van zijn faculteit, lid van de facultaire evaluatiecommissie van de Biomedische Wetenschappen-Clinici en de Wetenschappelijke adviesraad Cebam.

De heer H. van Nie

De heer Van Nie volgt sinds december 2009 bij Avans+ in Breda de opleiding Master Specialized Physical Therapy. Hij is thans als zelfstandig manueel therapeut en haptotherapeut werkzaam in een praktijk in Utrecht. Hij is lid van de adviescommissie Post-Hbo Certificering van de Academie voor Haptonomie in Doorn en is lid geweest (tot 2010) van de Adviescommissie Post-Hbo Certificering Synergos. Hij is kerndocent geweest aan de School voor Manuele Therapie Utrecht en heeft zitting gehad in diverse commissies binnen de School van Manuele Therapie Utrecht van 1989 tot en met 2004. Sinds 2005 is hij supervisor van de praktijkleerperiode voor cursisten haptotherapie van Synergos.

De heer drs. G.W.M.C. Broers

De heer Broers werkt sinds 1997 bij Hobéon als adviseur. Hij heeft sinds zijn afstuderen (1986) aan de (toenmalige) Rijksuniversiteit Leiden gewerkt bij verschillende organisaties waaronder de RUL, ECABO, Van der Veldt Cursusontwikkeling en Cursusuitvoering (VCC) en het Rotterdams Instituut voor Sociologisch en Bestuurskundig Onderzoek (RISBO). Daarnaast heeft hij gepubliceerd in *NRC Handelsblad* en de tijdschriften *Intermediair* en *Psychologie*. Thans houdt hij zich binnen Hobéon vooral bezig met arbeidsmarktonderzoek voor (hogere) onderwijsinstellingen en het beoordelen van de onderwijskundige kwaliteit van opleidingen volgens de NVAO-kaders.

Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het beoordelingsproces

Opleidingsbeoordeling

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

G.J. Stoltenborg

is als deskundige / secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Manuele Therapie

aangevraagd door de instelling:

SOMT

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Den Haag

Datum: 12 april 2011

Handtekening:

Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het beoordelingsproces

Opleidingsbeoordeling

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

Stafs Filip, Tiensesteenweg 164, 3010 Kessel-lo (Leuven), België

is als deskundige / secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Stichting Opleidingen Musculoskeletale Therapie (SOMT)

aangevraagd door de instelling:

Kulturn

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- Voor clusterbeoordelingen: verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Leuven

Datum: 22/2/22

Handtekening:

**Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het
beoordelingsproces**

Opleidingsbeoordeling

**Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het
beoordelingsproces**

Ondergetekende (naam en privé adres)

GH VAN NIE
J. Kuisdammant 87 3538 CC Utrecht

is als deskundige / secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

SOMT manke manuele therapie MANUELE THERAPIE

aangevraagd door de instelling:

Hobéon

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- Voor clusterbeoordelingen: verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Utrecht

Datum: 21/2/2011

Handtekening:

Formulier onafhankelijkheid en geheimhouding voorafgaand aan het beoordelingsproces

Opleidingsbeoordeling

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)
G.W.M.C. Boers

is als ~~deskundige~~ / secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleiding:
Manuele Therapie

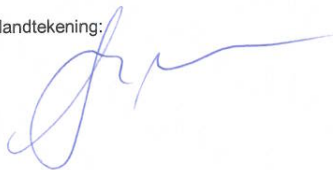
aangevraagd door de instelling:
SOMT

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Den Haag

Datum: 19/4/2011

Handtekening:

De verklaring van mevrouw M. Bot ontbreekt. Deze wordt z.s.m. nagestuurd.

BIJLAGE IV Werkwijze, beoordelingsprocedure en beslisregels

Werkwijze en beoordelingsprocedure

Werkwijze

Bij de beoordeling van de deeltijd opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs". Daarin staan de onderwerpen en facetten vermeld, waarop een VBI zich bij de beoordeling van een opleiding moet richten. Voorts zijn daarin opgenomen de criteria aan de hand waarvan een VBI moet bepalen of de basiskwaliteit van die opleiding als voldoende kan worden beoordeeld.

Met betrekking tot het specifieke referentiekader van de betreffende opleidingsvariant geldt het volgende:

- De deeltijdopleiding heeft zich voor wat betreft beroepsprofiel, opleidingscompetenties en doelstelling ten minste gebaseerd op het landelijk beroepsprofiel en de opleidingscompetenties zoals wettelijk vastgesteld na landelijk overleg tussen de betreffende opleiding en het beroepenveld.
- Het auditteam heeft dit opleidingsspecifieke referentiekader beoordeeld en vastgesteld dat het in voldoende mate gespecificeerd is en passend is voor een hbo-masteropleiding Manueel Therapie. Het auditteam heeft dit kader in zijn beoordeling betrokken.

Beoordelingsprocedure

De beoordelingsprocedure van Hobéon Certificering kent twee hoofdmomenten:

1 Documentenanalyse

Het gaat hier om een analyse en beoordeling van de management review van de SOMT en aangeleverde schriftelijke informatie: zie Bijlage V.

Op basis van de door opleidingen aangeleverde documentatie, heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de opleidingsvarianten. Het auditteam heeft dit beeld getoetst aan zaken als: ambitieniveau, toekomstgerichtheid, innovatief vermogen, kwaliteitsbewaking via interne en externe evaluatie, arbeidsmarktrelevantie, resultaatgerichtheid, continuïteit, studenten- en docentenbelangen.

2 Audit

De audit was gericht op een actieve 'controle' door middel van een *visitatie*⁷, uitgevoerd door een auditteam bestaande uit een kernteam met daarin twee externe onafhankelijke deskundigen, een student van een verwante opleiding, een voorzitter en een secretaris vanuit Hobéon Certificering.

Onder 'controle' moet hier worden verstaan, dat het auditteam op verschillende niveaus (management, coördinatie, examencommissie, docenten, studenten, staf) heeft getoetst (i) of de in de documentatie beschreven beleidsvoornemens en de daaraan gerelateerde uitvoeringsprocessen zijn geïmplementeerd en (ii) of de overige in de documentatie vervatte informatie verifieerbaar is.

⁷ Visitatie heeft op 15 maart 2011 plaatsgevonden.

Deze verificatie door het auditteam geschiedde enerzijds door, zoals hierboven reeds is aangegeven, meerdere malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en anderzijds aan de hand van additionele documentatie en -daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Aldus had het auditteam voldoende instrumenten om zich op gedetailleerd niveau op de hoogte te stellen van inhoud, opzet, uitvoering en resultaten van het opleidingsprogramma en van de daarmee samenhangende personele, organisatorische, materiële en ruimtelijke voorzieningen.

Het auditteam heeft op deze wijze alle in het NVAO-Accreditatiekader vermelde facetten beoordeeld, op basis waarvan een samenvattend oordeel per onderwerp werd gegeven. Een en ander werd vastgelegd in een conceptrapport dat aan de opleidingen werd voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-*Beslisregels Accreditatie* kan een onderwerp slechts 'onvoldoende' of 'voldoende' scores. Een facet kan evenwel, volgens diezelfde regels, 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Met dit als uitgangspunt, heeft Hobéon onderstaande beslisregels toegepast.

Onderwerp

- A. Een onderwerp scoort 'voldoende', indien alle facetten van dat onderwerp ten minste 'voldoende' hebben gescoord of indien één facet van dat onderwerp 'onvoldoende' en de overige ten minste 'voldoende' hebben gescoord, mits een acceptabel verbeterplan beschikbaar is voor het facet met de score 'onvoldoende'.
- B. Een onderwerp scoort 'onvoldoende', indien één facet van dat onderwerp 'onvoldoende' heeft gescoord en voor dit facet geen acceptabel verbeterplan beschikbaar is.
- C. Een onderwerp scoort 'onvoldoende', indien meer dan één facet van dat onderwerp 'onvoldoende' heeft gescoord, ongeacht of er voor die facetten acceptabele verbeterplannen zijn.

Facet

- D. Binnen de beoordeling van een facet is ruimte voor een eigen afweging van het auditteam:
 - uitvoering/praktijk weegt zwaarder dan beleid/theorie: beter een goed functionerende regeling die slecht is opgeschreven, dan omgekeerd;
 - primaire processen wegen zwaarder dan secundaire.

Extra aantekening

- E. Indien voor een onderwerp een hogere score dan 'voldoende' gerechtvaardigd is, wordt dat als 'extra aantekening' vermeld en wel met inachtneming van onderstaande regels:
- een onderwerp krijgt de extra aantekening 'goed', indien alle facetten van dat onderwerp 'goed' hebben gescoord of indien één facet van dat onderwerp 'voldoende' en de overige facetten 'goed' of 'excellent' hebben gescoord;⁸
 - een onderwerp krijgt de extra aantekening 'excellent', indien alle facetten van dat onderwerp 'excellent' hebben gescoord of indien één facet van dat onderwerp 'goed' en de overige facetten 'excellent' hebben gescoord;
 - een onderwerp krijgt geen extra aantekening, indien één van de facetten van dat onderwerp 'onvoldoende' heeft gescoord.

⁸ Het NVAO-Accreditiekader onderscheidt bij onderwerp 2 ("Programma") acht facetten. Eén ervan betreft de duur van de opleiding. Het daarbij vermelde criterium (240 ECTS) is evenwel geen (kwaliteits)criterium, maar een formele vereiste waaraan het programma van een opleiding a priori moet voldoen, wil zij überhaupt in aanmerking kunnen komen voor een hbo bachelor accreditatie. 'Duur' is derhalve van een andere orde dan -bijvoorbeeld- 'Kwaliteit Personeel' of 'Onderwijsrendement'. Bij de beslissing of het onderwerp "Programma" een extra aantekening 'goed' dan wel 'excellent' verdient, wordt het facet 'Duur' dan ook buiten beschouwing gelaten.

BIJLAGE V Geraadpleegde documenten

- Management Review,
- Studiegids,
- Onderwijs- en Examen Regeling – OER,
- Visitatierapport 2006,
- Onderliggende documentatie betrekking hebbend op:
 - interne organisatie,
 - de (systematiek van) interne kwaliteitszorg en de daarmee samenhangende interne managementrapportages en verbetermaatregelen,
 - beroeps- en opleidingsprofiel,
 - curriculum,
 - cv's docenten,
 - opleidingsconcept,
 - werkvormen,
 - toetsen,
 - kwantitatief en kwalitatief personeelsbeleid,
 - kwaliteitszorg,
 - internationalisering,
 - studiebegeleiding,
 - producten van studenten en de beoordeling van deze producten,
 - onderwijsrendement.